

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O.P.S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**REGIONÁLNÍ ROZVOJ A KVALITA ŽIVOTA
OBYVATEL NOVOHRADSKÉHO REGIONU**

Autor práce: Nikola Švarcová
Studijní obor: Regionální studia
Forma studia: Kombinovaná
Vedoucí práce: Ing. Jiří Dušek, Ph.D.
Katedra: Katedra společenských věd

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b. zákona č. 111/1998 Sb., v platném znění.

.....

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucímu mé bakalářské práce Ing. Jiřímu Duškovi, Ph.D. za metodickou pomoc při psaní bakalářské práce, za jeho cenné připomínky, ochotu a mimořádnou trpělivost při vedení mé práce.

ABSTRAKT

ŠVARCOVÁ, N. *Regionální rozvoj a kvalita života obyvatel novohradského regionu : bakalářská práce*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2014. 62 s. Vedoucí bakalářské práce : Ing. Jiří Dušek, Ph.D.

Klíčová slova: hospodářský rozvoj, kvalita života, novohradský region, regionální disparity, tržní prostředí

Bakalářská práce se zabývá problematikou života ve venkovských obcích novohradského regionu. Hlavním cílem bakalářské práce je analýza názorů obyvatel na kvalitu života v těchto obcích, na rozvoj obcí, na příčiny a projevy regionálních disparit obcí. Dílčím cílem práce je analýza tržního prostředí regionu.

Teoretická část práce obsahuje problematiku venkovského prostoru, definuje jeho území a zabývá se otázkou regionálních disparit. Dále charakterizuje regionální rozvoj, regionální politiku a popisuje vymezení novohradského regionu a jeho socio-ekonomickou charakteristiku. Praktickou část práce reprezentuje výzkum provedený mezi obyvateli venkovských obcí novohradského regionu, který poukazuje na smysl podpory rozvoje regionů s cílem respektování pravidel trvale udržitelného rozvoje.

ABSTRACT

ŠVARCOVÁ, N. *The Regional Development and Quality of Life of Inhabitants in Region of Nové Hradý : Bachelor thesis*. České Budějovice : The College of European and Regional Studies, 2014. 62 p. Supervisor : Ing. Jiří Dušek, Ph.D.

Keywords: economic development, market environment, quality of life, regional disparities, region of Nové Hradý

Bachelor's work presents there problems of life in rural municipalities in region of Nové Hradý. The main goal of bachelor's work is an analysis of opinions of inhabitants on the quality of life, on the economic development, on the causes of regional disparities and how they manifest themselves. The partial goal is there an analysis of market environment.

The theoretical part includes problems of rural area, the part defines territory of rural area and looks into the question of regional disparities. Then the work characterizes there the regional development, the regional politics and describes there the specification of region of Nové Hradý and region's socio-economic characteristic. The practical part of work represents there a research accomplished among residents of rural municipalities, which points out to the meaning of support for regional development with respecting the rules of sustainable development.

Obsah

Úvod.....	7
1 Cíl a metodika bakalářské práce	8
2 Problematika území venkova	10
2.1 Definování území venkova	10
2.2 Disparity venkovského prostoru	11
3 Regionální rozvoj a regionální politika	15
3.1 Klasifikace a charakteristika regionu.....	15
3.2 Regionální rozvoj.....	17
3.2.1 Hlavní aktéři v regionálním rozvoji.....	19
3.3 Regionální politika.....	20
3.3.1 Regionální politika Evropské unie.....	21
3.3.2 Regionální politika v České republice	22
3.3.3 Regionální politika v rámci novohradského regionu	23
4 Vymezení a charakteristika novohradského regionu.....	28
4.1 Vymezení novohradského regionu	28
4.2 Socio-ekonomická charakteristika regionu.....	30
5 Dotazníkové šetření zaměřené na regionální rozvoj a kvalitu života obyvatel v novohradském regionu.....	37
Závěr.....	52
Seznam použitých zdrojů	54
Seznam map, tabulek a grafů.....	59
Přílohy	60

Úvod

Regionální rozvoj lze především chápat jako trvalé zabezpečování vyváženého rozvoje regionů a územních obvodů. Jde o spolupráci působností orgánů veřejné správy a samosprávy, které s využitím principů hospodářské a sociální soudržnosti budou trvale přispívat k vyrovnání rozdílů mezi regiony dle předem stanovených cílů a priorit s upřednostněním zaostávajících regionů.¹

Po vstupu České republiky do EU je diferenciací regionů, popř. mikroregionů dle socio-ekonomických hledisek jedním z hlavních témat ekonomické a politické sféry. Cílem regionálního (popř. mikroregionálního) přístupu je podpora rozvoje jednotlivých regionů za maximálního využití přírodního, ekonomického a lidského potenciálu s nutností respektování trvale udržitelného rozvoje. Každý region, stejně tak novohradský region, má však svá specifika. Důležité pro charakterizování těchto specifíků jsou zejména socio-ekonomické faktory, dopravní obslužnost, vybavenost obcí, tradiční hospodářské činnosti v regionu či předpoklad regionu pro rozvoj cestovního ruchu. Kvalitu života v obcích regionu pak nejlépe prezentují názory samotných obyvatel regionu.

Toto téma jsem si vybrala z toho důvodu, že jsem v tomto regionu vyrůstala, stále zde trávím mnoho času s rodinou a mám k této oblasti vřelý citový vztah. Příroda Novohradských hor skýtá mnohé přírodní krásy a bohužel, z tohoto hlediska je tento region stále nedoceněný, především z hlediska turistického ruchu. Nové možnosti cestovního ruchu by mohly vést například ke snížení nezaměstnanosti. Zvýšení počtu turistů by mohlo zvýšit tvorbu nových pracovních míst. Vyšší příjem z cestovního ruchu by tak mohl být využit na rozvoj kulturních středisek, historických památek nebo například k vylepšení dopravní infrastruktury v regionu.

Novohradské hory skýtají vysoký přírodní potenciál, jsou díky své poloze v bývalém pohraničním pásmu málo zasaženy lidskou činností a můžou se pochlubit značnou řadou přírodních památek. Je zde mnoho možností pro využití letních i zimních aktivit. Tato oblast ale není oblíbena pouze turisty, ale také místními chalupáři, kteří zde tráví svůj volný čas.

¹ RENÖCKL, H., MACHULA, T. *Region budoucnosti Jižní Čechy - střední Evropa*. České Budějovice : Teologická fakulta Jihočeské univerzity, 2004. s. 114. ISBN 80-7040-665-8.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Bakalářská práce se zabývá studiem regionálního rozvoje novohradského regionu a blíže pak zkoumá kvalitu života obyvatel žijících ve vybraných obcích této oblasti. Hlavním cílem bakalářské práce je provést výzkum mezi obyvateli venkovských obcí novohradského regionu a analyzovat názory obyvatel na kvalitu života v obcích, na rozvoj obcí, na příčiny a projevy regionálních disparit obcí. Dílčím cílem práce je analýza tržního prostředí regionu.

Bakalářská práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. Teoretická část obsahuje čtyři kapitoly. V první kapitole je vymezen cíl a metodika bakalářské práce. Druhá kapitola se zabývá problematikou území venkova, kde je definován venkovský prostor a problematika regionálních disparit. Třetí kapitola se věnuje teorii regionálního rozvoje, regionální politice Evropské unie a České republiky. Čtvrtá kapitola je zaměřena na definici regionu, vymezení novohradského regionu a jeho socio-ekonomickou charakteristiku. Praktická část obsahuje jednu kapitolu, která analyzuje tržní prostředí regionu, kvalitu života obyvatel ve vybraných obcích a dále rozvoj, příčiny a projevy regionálních disparit na Novohradsku.

K této analýze bylo zapotřebí provedení dotazníkového šetření, jehož předmětem byly především LFA obce, tj. obce, jejichž počet obyvatel je nižší než 2 000. Výzkum byl určen obyvatelům a představitelům místních správ v daných obcích (přehled zkoumaných obcí viz kapitola 4.1). Dotazníkové šetření bylo anonymní a obsahovalo celkem 16 otázek (blíže viz příloha I). Otázky byly směřovány na získání základní socio-ekonomické charakteristiky obyvatel a na zjištění jejich názoru na kvalitu života v obcích. Na základě vyhodnocení dotazníků budou navržena možná řešení a opatření, která by mohla vést ke zlepšení hospodářské situace obcí. Dotazníky byly rozšířené za pomoci rodinných příslušníků a především za pomoci místních drobných podnikatelů a živnostníků, kteří dotazníky dále rozšiřovali mezi své zákazníky a známé. Výzkum proběhl od července do září roku 2013 a celkem bylo distribuováno 250 dotazníků, z nichž se 207 vrátilo řádně vyplněných, tj. přibližně 83 %.

Na základě kódování dotazníků v programu Excel byla vypočítána relativní četnost odpovědí, které jsou v procentuálním zobrazení graficky znázorněné v kapitole 5.

V teoretické části práce jsou použity především literární zdroje zabývající se problematikou území venkova, regionálním rozvojem, regionální politikou a charakteristikou oblasti Novohradska. V praktické části byly využity především vlastní zdroje a poznatky čerpané během provedení dotazníkového šetření. Metodami použitými při zpracování bakalářské práce jsou zejména analýza a komparace.

2 Problematika území venkova

2.1 Definování území venkova

Venkov je specifické prostředí ovlivňující charakter celého území České republiky. Na venkově žije více než třetina obyvatel a jeho charakteristické rysy se utváří dlouhodobě, vlivem mnoha faktorů.²

Pojem venkov je neurčitý a do jisté míry abstraktní označení osídlené kulturní krajiny se specifickými charakteristikami. Co je venkov, vnímáme v podstatě intuitivně, na základě řady znaků různorodé povahy. Zásadní otázkou je, zda je vůbec možné vymezit venkov jednoznačně dle BINKA.³

Přesné definování venkovského prostoru a jeho vymezení je tedy poměrně složitou záležitostí, protože neexistuje jednotná definice venkova. Obecně se venkovský prostor dá vymezit jako území tvořené mozaikou sídel a krajiny mezi nimi.⁴ Za venkov tedy převážně považujeme samoty, chalupářské osady, ale i obce, které svým charakterem mohou připomínat město.

Vymezení venkova se nejčastěji užívá za účelem vymezení pro uplatnění rozvojových nástrojů nebo pro statistické účely.⁵

V současné době je jednou ze všeobecně uznávaných metodik vymezení venkovského prostoru definice OECD. Tato metodika je založena na podílu obyvatelstva. Dle této definice rozdělujeme venkov na dvě úrovně, lokální a regionální.

Na lokální úrovni (obce) je venkov definován jako oblast, která má hustotu obyvatel nižší než 150 obyvatel/km².

Na regionální úrovni je venkov definován jako oblasti, které jsou:⁶

- převážně venkovské oblasti (více než 50 % obyvatel regionu žije ve venkovských obcích),
- významně venkovské oblasti (15-50 % obyvatel regionu žije ve venkovských obcích),

² BINEK, J., et al. *Venkovský prostor a jeho oživení*. 1. vyd. Brno : Georgetown, 2007. s. 11. ISBN 80-251-19-5.

³ BINEK, J., et al. *Synergie ve venkovském prostoru - Paradoxy rozvoje venkova*. Brno : GaREP, 2011. s. 8. ISBN 978-80-904308-6-0.

⁴ BINEK, J., et al. *Venkovský prostor a jeho oživení*. 1. vyd. Brno : Georgetown, 2007. s. 19. ISBN 80-251-19-5.

⁵ BINEK, J., et al. *Synergie ve venkovském prostoru - Paradoxy rozvoje venkova*. Brno : GaREP, 2011. s. 8. ISBN 978-80-904308-6-0.

⁶ *Postavení venkova v Jihočeském kraji*. České Budějovice : Český statistický úřad, 2009. s. 13. ISBN 978-80-250-1935-1.

- výrazně městské oblasti (ve venkovských obcích žije méně než 15 % obyvatel regionu).

Dalším dokumentem, který slouží k vymezení venkova na státní úrovni je „Národní strategický plán rozvoje venkova ČR 2007-2013“, který venkovskou obec definuje jako obec s méně než 2 000 obyvateli.⁷ V České republice se tato definice nejvíc využívá pro analytické a regionální účely.

Dle dokumentu „Strategie regionálního rozvoje“ je venkov diferenciován dle polohy na tři oblasti:⁸

- příměstský venkov (u větších měst),
- mezilehlý venkov (obce s dobrou dopravní dostupností),
- odlehlý venkov (periferie).

Jak uvádí DUŠEK⁹, venkovský mikroregion nemůžeme chápat jako striktně vymezenou administrativní jednotku, ale jako dobrovolné sdružení měst a obcí, které usilují o společná řešení problémů. Důvody, které vedou ke vzniku jednotlivých mikroregionů, jsou různé. V minulosti vznikaly zejména monotematicky zaměřené mikroregiony, které většinou po splnění účelu, za kterým byl mikroregion vytvořen, nepokračovaly v další spolupráci. Některé mikroregiony na základech spolupráce založené na jednorázovém úkolu postavily další spolupráci a svůj komplexní rozvoj. Mikroregiony vznikající zdola. Mají tedy v poslední době stále častěji komplexní charakter a monofunkční mikroregiony se vyskytují stále v menší míře.¹⁰

2.2 Disparity venkovského prostoru

Pojem disparita znamená rozdílnost, popř. nerovnost znaků, různých jevů a procesů, jejichž identifikace a srovnávání má nějaký racionální smysl (poznávací, psychologický, sociální, ekonomický, politický). Disparity vypovídají o jedinečnosti dané oblasti a měly by se zkoumat proto, aby se mohly účelně a efektivně odlišit a jejich výhody pak využít.¹¹

⁷ *Národní strategický plán rozvoje venkova ČR na období 2007-2013* [online]. Praha : Ministerstvo zemědělství ČR, 2013. s. 6. [cit. 2013-11-11]. Dostupné z WWW: <http://eagri.cz/public/web/file/26839/Narodni_strategicky_plan_rozvoje_venkova.pdf>.

⁸ *Strategie regionálního rozvoje 2007-2013* [online]. Praha : Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2006 [cit. 2013-11-11]. Dostupné z WWW: <<http://www.mmr.cz/index.php?show=001024004000>>.

⁹ DUŠEK, J. *Faktory regionálního růstu a rozvoje*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2010. s. 63. ISBN 978-80-86708-94-2.

¹⁰ DUŠEK, J. *Faktory regionálního růstu a rozvoje*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2010. s. 63. ISBN 978-80-86708-94-2.

¹¹ *Regionální disparity*. Ostrava : Technická Univerzita, Ekonomická fakulta, 2007. č. 1, s. 7. ISSN 1802-9450.

Regionální disparity nejčastěji členíme na:¹²

- *ekonomické disparity* - jsou ovlivněny vývojem ekonomického potenciálu, patří sem HDP na obyvatele, zaměstnanost, produktivita práce, výtěžnost daní, struktura ekonomických aktivit, inovace a investice v regionu,
- *sociální disparity* - jsou ovlivněny vývojem lidského potenciálu, patří sem hustota obyvatelstva, demografická struktura, migrace, kulturní zázemí nebo sociálně patologické vlivy v regionu,
- *fyzické disparity* - jsou spojeny s geografickými a přírodními podmínkami, patří sem zejména rozloha, podnebí, kvalita ovzduší a lesů, technická infrastruktura, dostupnost regionu.

Mezi faktory, které mohou ovlivnit vznik regionálních disparit, patří například faktory administrativní, historické, geografické, klimaticko-geologické, environmentální, ekonomické, infrastrukturální, politické, demografické a sociálně kulturní.

Podle autorky je hlavní disparitou venkovských obcí především nízká ekonomická výkonnost. Mezi hlavní důvody, které ovlivňují hospodářství obcí, se řadí špatná technická a komunikační infrastruktura, nízké vzdělání obyvatel a věková struktura obyvatel. Mezi další disparity patří struktura osídlení, nedostatek pracovních příležitostí, nízká úroveň služeb a vysoká nezaměstnanost. Tyto „bariéry“ rozvoje regionu jsou zapříčiněny vzdáleností obce od hlavního centra a nízkými investicemi v dané oblasti.

Podle DUŠKA¹³ obcím nejvíce chybí vlastní zdroje, a to jak personální, tak i materiální a zejména finanční. Nedostatek finančních prostředků se objevuje jako jeden z nejčastěji deklarovaných problémů podmiňujících další rozvoj obcí a regionů. V období po vstupu České republiky do Evropské unie se otevřely významně větší možnosti pro získávání „externí“ podpory k realizaci rozvojových záměrů obcí i regionů, současně však narostly i nároky na připravenost a schopnost zainteresovaných subjektů je využít pro zajištění kvalitních rozvojových projektů s pozitivním dopadem na úroveň socio-ekonomického vývoje daného území.¹⁴

¹² KOCÁBKOVÁ, L. *Vývoj regionálních disparit na úrovni České republiky*. Pardubice, 2011. Diplomová práce. Univerzita Pardubice, Fakulta ekonomicko-správní. Vedoucí diplomové práce : Ing. Martin Maštálka, Ph.D.

¹³ DUŠEK, J. *Faktory regionálního růstu a rozvoje*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2010. s. 62. ISBN 978-80-86708-94-2.

¹⁴ DUŠEK, J. *Faktory regionálního růstu a rozvoje*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2010. s. 62. ISBN 978-80-86708-94-2.

V předchozí kapitole autorka charakterizovala tři základní venkovské oblasti - příměstský, mezilehlý a odlehlý venkov. Regionální disparity mají v každé ze zmiňovaných oblastí jiný směr, proto tuto charakteristiku použijeme i při charakteristice regionálních disparit.

Venkovské oblasti na okraji velkých měst jsou pozitivně ovlivněny svou blízkostí k většímu městu. V těchto oblastech v posledních letech narůstá počet obyvatel, protože stěhování z měst do blízkých venkovských obcí je dnes častým trendem. Obyvatelé těchto obcí většinou dojíždějí do práce, škol nebo za kulturou do spádového města. Většina půdy je dnes využívána pro zemědělství a pro stavby rodinných domů či supermarketů, protože blízkost centra láká do těchto obcí i řadu investorů.

Průměrně rozvinuté venkovské oblasti, tj. mezilehlý venkov jsou ve větší vzdálenosti od velkých sídel. Tyto oblasti mají většinou průměrně dostupnou infrastrukturu se stabilizovaným osídlením a mají tendenci stát se rekreačním zázemím spádových měst. V těchto oblastech je potřeba podporovat zemědělství a posílit vztahy s blízkými většími městy. Mezi odlehlý venkov patří řídké osídlené venkovské oblasti s větší vzdáleností od spádového centra a často mají špatnou technickou a komunikační infrastrukturu. Jedná se především o pohraniční oblasti. Jejich společnou překážkou rozvoje je nedostatečné dopravní spojení s městem, které způsobuje potíže s dojížděním za prací, školou atd.

Odlehlost pak způsobuje růst nezaměstnanosti a s ní související nízká úroveň příjmů, chybí základní služby a hospodářská aktivita takových oblastí se snižuje. Jediné příjmy, kterých se zde může dosáhnout, jsou z cestovního ruchu či zemědělství.¹⁵

Odstranění těchto bariér by pomohlo k rozvoji těchto oblastí, jejichž potenciál vyplývá především z fyzicko-geografických (hraniční pohoří, přírodní bohatství - existence národních parků apod.) a socio-kulturních specifik příhraničních oblastí a je základem pro rozvoj odvětví jako např. cestovní ruch.¹⁶

Problematikou regionálních disparit se zabývá regionální politika, která se dá definovat jako soubor nástrojů, opatření a cílů, které vedou ke snižování rozdílů

¹⁵ KOLEKTIV AUTORŮ. *Novohradské hory a podhůří*. Praha : Baset, 2006. s. 775. ISBN 80-7340-091-X.

¹⁶ LOSENICKÁ, M. *Využití statistických metod při diagnostice regionálních dat ve vybraném regionu*. České Budějovice, 2009. Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Ekonomická fakulta, Katedra aplikované matematiky a informatiky. Vedoucí diplomové práce : Prof. RNDr. Anna Čermáková, CSc.

v socio-ekonomické úrovni regionů a je tedy určena k ovlivňování hospodářské struktury v regionech tak, aby přispěla ke zlepšení efektivity hospodářské politiky.¹⁷

¹⁷ WOKOUN, R. *Česká regionální politika v období vstupu do Evropské unie*. Praha : Oeconomica, 2003. s. 12. ISBN 80-245-0517-7.

3 Regionální rozvoj a regionální politika

3.1 Klasifikace a charakteristika regionu

Termín region je používán již dlouhou dobu, ale stále neexistuje jeho přesná definice. Počátky základního konceptu regionu souvisí s rozdělením zemského povrchu na jeho určité části. Novověká studie regionu použila v jeho pojetí myšlenku přirozeného, neboli geografického rozdělení. Toto rozdělení stojí proti rozdělení umělému, tj. vytvořenému člověkem - politickým hranicím.¹⁸

Region může být chápán jako:¹⁹

- výsledek procesu regionalizace,
- vykonávací úroveň regionální politiky (tzn. území, ve kterém se konkrétní regionální politika vykonává),
- předmět pro spolupráci obcí,
- produkt vztahů, který je provázán vzájemným prostorovým působením,
- soubor vznikající diferenciací krajiny.

V Evropské unii se pro vymezení a zároveň pro nejrůznější vzájemná porovnání používá tzv. nomenklatura územních statistických jednotek - NUTS (z francouzského La nomenclature des unités territoriales statistiques). Nomenklatura územních statistických jednotek má největší význam pro statistické potřeby Evropské unie a pro účely zařazení regionů na různé úrovně pod jednotlivé cíle strukturální politiky.

Při vymezení územních jednotek NUTS jsou důležitá tato hlediska:²⁰

- respektování velikosti územních jednotek dle doporučení EU,
- respektování principu skladebnosti a vztahu na administrativně správní dělení státu,
- podobnost jednotek nižšího řádu vytvářejících jednotku řádu vyššího,
- zabezpečení souboru dat a informací požadovaných ze strany EU,
- uplatňování pravomoci zastupitelských sborů a orgánů státní správy na úrovni kraje.

¹⁸ KOLEKTIV AUTORŮ. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. 4. vyd. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2004. s. 448. ISBN 80-86473-80-5.

¹⁹ HAUPTMANNOVÁ, V. *Regionální rozvoj a propagace cestovního ruchu na Příbramsku*. České Budějovice, 2013. Bakalářská práce. Vysoká škola evropských a regionálních studií, Regionální studia. Vedoucí bakalářské práce : Ing. Jiří Dušek, Ph.D.

²⁰ WOKOUN, R. *Strukturální fondy a obce I*. Praha : Aspi, 2006. s. 44. ISBN 80-7357-138-2.

Rozdělení NUTS v rámci EU:²¹

- *NUTS I* - územní jednotka velkých oblastí (zemí) daného státu, obvykle tvořená několika jednotkami v úrovni *NUTS II*. Např. u ČR bylo možné vzhledem k historickým a geografickým podmínkám uvažovat o dvou až třech *NUTS I* (Čechy, Morava, event. Slezsko),
- *NUTS II* - odpovídá úrovni středního článku územně správního členění daného státu, počet obyvatel se pohybuje mezi 1-2 mil. (průměr EU je 1,83 mil.), rozloha u menších států mezi 3-10 tis. km² (průměr EU je 23 tis. km²),
- *NUTS III* - odpovídají úrovni nejnižšího územně správního regionu státní správy (okresy, příp. kraje). Rozloha se pohybuje u menších států mezi 1-3 tis. km² (průměr je 5,4 tis. km²),
- *NUTS IV* - úroveň okresů, příp. mikroregionů (v ČR tomu počtem obyvatel i rozlohou odpovídají okresy),
- *NUTS V* - úroveň obcí.

Rozdělení NUTS v rámci ČR:²²

- *NUTS I* - 1 jednotka, tj. celé území České republiky,
- *NUTS II* - 8 územních jednotek, nově sdružené kraje: Praha (pouze území hlavního města Prahy), Střední Čechy (pouze Středočeský kraj), Jihozápad (Jihočeský a Plzeňský kraj), Severozápad (Karlovarský a Ústecký kraj), Severovýchod (Liberecký, Královehradecký a Pardubický kraj), Jihovýchod (Jihomoravský kraj a Kraj Vysočina), Střední Morava (Olomoucký a Zlínský kraj) a Moravsko-Slezsko (jenom Moravskoslezský kraj),
- *NUTS III* - 14 nových krajů,
- *NUTS IV* - 77 okresů,
- *NUTS V* - obce (6 259).

²¹ KOLEKTIV AUTORŮ. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. 4. vyd. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2004. s. 77. ISBN 80-86473-80-5.

²² WOKOUN, R. *Strukturální fondy a obce I*. Praha : Aspi, 2006. s. 46. ISBN 80-7357-138-2.

3.2 Regionální rozvoj

Regionální rozvoj je chápán jako růst potenciálu a konkurenceschopnosti regionů ze socioekonomického a environmentálního hlediska. Tento růst potenciálu by měl vést ke zvyšování životní úrovně a kvality života obyvatel daného regionu. Jedná se o vyvážený a dynamický rozvoj příslušného územního celku, jeho částí a odstraňování nebo zmírňování regionálních disparit.²³

V oblasti venkova lze regionální rozvoj popsat jako postupné zlepšování pozice venkovských obcí a krajinné sféry, kde se venkovské obce nacházejí. Tento proces je obvykle zaměřen na vytvoření harmonického systému kulturní krajiny, rozvoj celkové pestrosti a specifík venkovských obcí, vytvoření stabilního ekonomického systému zajišťujícího pracovní příležitosti, zajištění kvalitních podmínek pro život obyvatelstva, rozvinutí občanské společnosti a zajištění dostatečné dopravní dostupnosti.²⁴

Rozvoj jednotlivých obcí je tedy dlouhodobý proces vyváženého a především udržitelného zlepšování situace sídla, který je podmíněn promyšleným a koncepčním přístupem k socio-ekonomickým situacím, které právě probíhají. Hlavními prvky, které působí na možnosti rozvoje obce, jsou její ekonomické dispozice, lidské zdroje a vize možnosti rozvoje. Vize konkretizuje koncepcí neboli rozvojové strategie a to především prostřednictvím cílů a souboru opatření.²⁵

Rozvojové možnosti obcí jsou často ovlivněny jejich velikostí a z nich vyplívajících funkcí, jako například funkce sídelního útvaru, obytné, pracovní nebo oblužné funkce.²⁶

Základní typy podporovaných regionů určuje zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje. Jedná se o strukturálně postižené regiony a hospodářsky slabé regiony. Dalším typem regionů jsou venkovské regiony, které mají nízkou hustotu obyvatelstva. Mezi další regiony můžou patřit například území v pohraničí nebo regiony postižené živelnými pohromami.

Regiony lze rozdělit na regiony rychle se rozvíjející, regiony rozvíjející se, kam patří také region soudržnosti Jihozápad, dále regiony s nízkou dynamikou růstu, regiony zaostávající a regiony upadající.²⁷

²³ *Strategie regionálního rozvoje České republiky pro léta 2007-2013* [online]. Praha : Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2013 [cit. 2013-11-11]. Dostupné z WWW: <<http://www.mmr.cz/cs/Podpora-regionu-a-cestovni-ruch/Regionalni-politika/Koncepcie-Strategie/Strategie-regionalniho-rozvoje-Ceske-republiky>>.

²⁴ SVOBODOVÁ, H., et al. *Synergie ve venkovském prostoru*. Brno : GaREP, 2011. s. 5. ISBN 978-80-904308-8-4.

²⁵ HOLEČEK, J., et al. *Obec a její rozvoj v širších souvislostech*. Brno : GaREP, 2009. s. 16-21. ISBN 978-80-904308-2-2.

²⁶ BINEK, J., et al. *Rozvojové možnosti obcí*. Brno : GaREP, 2010. s. 9. ISBN 978-80-87147-29-0.

Základním dokumentem regionálního rozvoje je Strategie regionálního rozvoje České republiky. Tato strategie byla vytvořena podle zákona č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje.²⁸ V současné době je základním konceptem v oblasti regionálního rozvoje dokument Strategie regionálního rozvoje ČR 2014-2020. Tento dokument poskytuje potřebné směry a východiska, stanovuje cíle a zásady k vypracování regionálních programů rozvoje. Dokument se odvíjí od přechozí Strategie regionálního rozvoje České republiky 2007-2013 a vychází z podobných principů na národní i evropské úrovni.²⁹

V průběhu programového rozvoje venkova ČR v období 2007-2013 byla podpora z Evropské unie zajišťována prostřednictvím Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD). Tento fond poskytuje podporu v rámci čtyř prioritních os:³⁰

- *Zvyšování konkurenceschopnosti sektoru zemědělství a lesnictví* - prioritní osa č. 1 usiluje podporu a zároveň posílení lidského potenciálu, materiálního potenciálu a zlepšení kvality zemědělské produkce,
- *Obhospodařování území* - prioritní osa č. 2 zahrnuje podporu trvale udržitelného rozvoje využívání zemědělské půdy a obhospodařování lesních pozemků,
- *Diverzifikace venkovské ekonomiky a kvalita života na venkově* - prioritní osa č. 3 zahrnuje podporu cestovního ruchu, podporu zakládání malých a středních podniků a diverzifikace je tedy v tomto případě směřována k nezemědělským činnostem. V případě rozvoje vesnic je potřeba zajištění základních nezbytných služeb pro obyvatele, aby došlo ke zlepšení kvality života obyvatel,
- *Leader* - prioritní osa č. 4 podporuje vznik místních rozvojových strategií, veřejný a soukromý sektor.

V případě podpory exportu zemědělských produktů do třetích zemí a jejich propagace je využíván Evropský zemědělský fond, ze kterého lze rovněž čerpat finanční prostředky. Za povšimnutí stojí snaha Evropské unie o posílení dynamiky podnikání

²⁷ WOKOUN, R., et al. *Regionální rozvoj a jeho management v České republice*. Praha : Oeconomica, 2007. s. 117-118. ISBN 978-80-245-1301-0.

²⁸ WOKOUN, R., et al. *Základy regionálních věd a veřejné správy*. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2001. s. 141. ISBN 978-80-7380-304-9.

²⁹ *Strategie regionálního rozvoje České republiky pro léta 2007-2013* [online]. Praha : Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2013 [cit. 2013-11-11]. Dostupné z WWW: <<http://www.mmr.cz/cs/Podpora-regionu-a-cestovni-ruch/Regionalni-politika/Koncepce-Strategie/Strategie-regionalniho-rozvoje-Ceske-republiky>>.

³⁰ *Strategie regionálního rozvoje České republiky pro léta 2007-2013* [online]. Praha : Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2013 [cit. 2013-11-11]. Dostupné z WWW: <<http://www.mmr.cz/cs/Podpora-regionu-a-cestovni-ruch/Regionalni-politika/Koncepce-Strategie/Strategie-regionalniho-rozvoje-Ceske-republiky>>.

v zemědělství. Ze všech málo prosperujících venkovských regionů by měly vzniknout oblasti se silným zemědělským odvětvím.

3.2.1 Hlavní aktéři v regionálním rozvoji

Úlohu na státní úrovni je v oblasti regionálního rozvoje a regionální politiky především koncepční a výkonná činnost zákonodárných a výkonných složek státu, jejíž součástí je i zabezpečení prostředků státního rozpočtu a odpovídajících legislativních opatření.

Na krajské úrovni je hlavní úlohou koncepční a výkonná činnost samosprávných orgánů krajů, kde orgány kraje tvoří základní stavební jednotku pro tvorbu a realizaci regionálního rozvoje a spolupracují s ústředními úřady státní správy a hájí zájmy obcí ve věcech regionálního rozvoje.

Na obecní úrovni je to pak koncepční a výkonná činnost samosprávných orgánů obcí v oblasti místního rozvoje. Tyto orgány řeší především nadmístní problémy, programy a účast na realizaci regionálních programů.

Na jednotlivých úrovních jsou hlavními aktéry regionálního rozvoje tyto složky:³¹

- *zákonodárné složky států* - Poslanecká sněmovna a Senát,
- *výkonné složky státu* - vláda, ústřední správní úřady a jimi řízené organizace,
- *regionální rady pro realizaci hospodářské a sociální soudržnosti* - na úrovni regionů NUTS 2,
- *orgány samosprávy*,
- *poradní a koordinační orgány* - Řídící a koordinační výbor, Výbory regionálního rozvoje,
- *rozvojové agentury s celostátní nebo regionální působností* - např. Česká centrála cestovního ruchu, CzechTrade, jednotlivé rozvojové agentury,
- *hospodářské a agrární komory, zájmová sdružení, zaměstnanecké a zaměstnavatelské organizace*,
- *instituce veřejného sektoru* - školy, zdravotní a sociální zařízení, kulturní instituce,
- *subjekty soukromého sektoru*.

³¹ KOLEKTIV AUTORŮ. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. 4. vyd. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2004. s. 156-157. ISBN 80-86473-80-5.

3.3 Regionální politika

V posledních letech mnohé země vyspělého světa a Evropské unie neustále reformují tradiční pojetí regionální politiky, regionálního rozvoje a podrobněji se zaměřují na jejich definované cíle. V minulých letech byly i změněny cílové segmenty a staly se jimi nově vytvořené regiony, mikroregiony a spádové oblasti spravované municipalitami. Původní myšlenkou regionální politiky byl harmonický rozvoj všech regionů. Tu nahradila myšlenka tzv. rovnosti šancí. Ze strany Evropské unie s tím souvisí tvorba společných finančních zdrojů na financování regionální politiky s požadavkem efektivnosti vložených prostředků.³²

Existuje řada definic regionální politiky, ale žádná z nich není obecně uznávanou. Podle většiny definic musí mít regionální politika jasně definované cíle a mnohé nástroje, které mohou dané organizace používat. Regionální politiku pojímají jako cílevědomou činnost organizací či představitelů státní správy.³³

Dle STEJSKALA³⁴ představuje regionální politika všechny veřejné přímé i nepřímé intervence státu, regionu, obcí a měst, vedoucí k lepšímu prostorovému rozdělení ekonomických i mimoekonomických činností. Lze v ní vidět snahu usměrňovat určité prostorové důsledky volné tržní ekonomiky ve smyslu dosažení dvou vzájemně závislých cílů, jimiž je ekonomický růst a zlepšení sociálního rozdělení.

Další definice dle STEJSKALA³⁵ charakterizuje regionální politiku jako soubor cílů, opatření a nástrojů vedoucích ke snižování příliš velkých rozdílů v socioekonomické úrovni jednotlivých regionů. Je tedy součástí hospodářské politiky, která zahrnuje veškeré kroky a opatření, které vedou k ovlivňování prostorové struktury regionů a jejich ekonomických aktivit.

³² STEJSKAL, J., KOVÁRNÍK, J. *Regionální politika a její nástroje*. Praha : Portál, 2009. s. 12. ISBN 978-80-7367-588-2.

³³ STEJSKAL, J., KOVÁRNÍK, J. *Regionální politika a její nástroje*. Praha : Portál, 2009. s. 12. ISBN 978-80-7367-588-2.

³⁴ STEJSKAL, J., KOVÁRNÍK, J. *Regionální politika a její nástroje*. Praha : Portál, 2009. s. 13. ISBN 978-80-7367-588-2.

³⁵ STEJSKAL, J., KOVÁRNÍK, J. *Regionální politika a její nástroje*. Praha : Portál, 2009. s. 14. ISBN 978-80-7367-588-2.

3.3.1 Regionální politika Evropské unie

V řadě zemí začaly jejich vlády uplatňovat regionální politiku, aby vytvořily předpoklady pro snižování a zmírňování rozdílů v socio-ekonomické oblasti jednotlivých regionů a aby přispěly ke zvyšování konkurenceschopnosti regionální a národní ekonomiky.

Solidarita a soudržnost - z těchto základních hodnot vychází regionální politika Evropské unie, která představuje pomoc hospodářsky a sociálně znevýhodněným regionům a ukazuje na skutečnost, že snižování rozdílů představuje výhodu pro všechny zúčastněné strany.³⁶

Podle WOKOUNA³⁷ vychází cíle regionální politiky z identifikace hlavních regionálních problémů a z pojetí státní hospodářské politiky a konkrétní cíle bývají například formulovány jako snížení výrazných meziregionálních diferencí v úrovni nezaměstnanosti, v průměrných příjmech, sblížení úrovně hrubého domácího produktu (v přepočtu na jednoho obyvatele) v jednotlivých regionech. Jako hlavní cíle bývají formulovány cíle povzbuzení podnikatelských aktivit v regionu, zlepšení technické infrastruktury v regionu nebo například zkvalitnění ekologické situace.

Regionální politika Evropské unie má tři úrovně:

- *nadnárodní* - provádí jí nezávisle Evropská unie,
- *národní* - provádějí jí jednotlivé členské země,
- *regionální* - existuje ve většině zemí a je dlouhodobě posilována.

Na nadnárodní úrovni existuje několik důvodů pro společnou regionální politiku Evropské unie:

- rozpor mezi závažností regionálních problémů a schopnost států tyto problémy řešit,
- snaha vytvoření ekonomické a měnové unie, především zavedení společné měny „euro“,
- některé vlády častokrát regionální problémy omlouvají poskytováním různých dotací do průmyslu.

Společná regionální politika je projevem určité solidarity na úrovni EU a především má nezastupitelný význam při posilování hospodářské a sociální

³⁶ STEJSKAL, J., KOVÁRNÍK, J. *Regionální politika a její nástroje*. Praha : Portál, 2009. s. 12. ISBN 978-80-7367-588-2.

³⁷ WOKOUN, R. *Česká regionální politika v období vstupu do Evropské unie*. Praha : Oeconomica, 2003. s. 17. ISBN 80-245-0517-7.

soudržnosti i společné identity. Fungující regionální politika na nadnárodní úrovni je ve světě ojedinělá dle WOKOUNA.³⁸

Instituce Evropské unie neprovádějí regionální politiku přímo, ale provádějí pouze její koordinaci a harmonizaci. Většina členských zemí EU provádí svou vlastní regionální i národní politiku přímo.³⁹

3.3.2 Regionální politika v České republice

Koncepční činnost státu, regionálních a místních orgánů. Tak je chápána současná regionální politika. Jejím úkolem je přispívat k vyváženému rozvoji každého regionu v České republice. Dalšími úkoly jsou snižování rozdílů mezi úrovněmi rozvoje jednotlivých regionů a zlepšení regionální hospodářské struktury.⁴⁰

Cílem splnění těchto úkolů je, aby vývoj v celém státě i v úrovni regionů byl proporcionální, nekrizový a aby byla vytvořena rovnost šancí regionů a byl naplno využíván jejich demografický, přírodní, hospodářský potenciál.

Regionální politika se uskutečňuje prostřednictvím systémových opatření na podporu regionálního rozvoje a představuje výkonnou činnost státu a územních samosprávných orgánů, udává hlavní směry a strategické cíle regionálního rozvoje, vytváří metody a postupy k zajištění aplikace stanovených cílů a priorit.

Základním strategickým dokumentem české regionální politiky je Strategie regionálního rozvoje ČR a obsahuje zejména:⁴¹

- 1) analýzu regionálního rozvoje České republiky z předchozího období, které zahrnuje odvětví sektorů i regionů spolu s hodnocením dosavadních opatření rezortů a přístupu regionů,
- 2) vymezení silných a slabých stránek v rozvoji jednotlivých regionů, odvětví a sektorů,
- 3) strategii dalšího regionálního rozvoje ČR, vymezení opatření rozvoje a vymezení regionů, na které se bude soustředit podpora ze strany státu,
- 4) úkoly, uložené vládou ČR správním úřadům, Českému statistickému úřadu a Úřadu pro státní informační systém k zabezpečení realizace Strategie regionálního rozvoje České republiky.

³⁸ WOKOUN, R. *Česká regionální politika v období vstupu do Evropské unie*. Praha : Oeconomica, 2003. s. 19. ISBN 80-245-0517-7.

³⁹ WOKOUN, R. *Česká regionální politika v období po vstupu do Evropské unie*. Praha : Oeconomica, 2003. s. 29. ISBN 80-245-0517-7.

⁴⁰ WOKOUN, R., et al. *Základy regionálních věd a veřejné správy*. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2001. s. 141. ISBN 978-80-7380-304-9.

⁴¹ WOKOUN, R. *Česká regionální politika v období po vstupu do Evropské unie*. Praha : Oeconomica, 2003. s. 210. ISBN 80-245-0517-7.

Zákon o podpoře regionálního rozvoje stanovuje následující základní typy podporovaných regionů:⁴²

- 1) strukturálně postižené regiony,
- 2) hospodářsky slabé regiony,
- 3) venkovské regiony.

3.3.3 Regionální politika v rámci novohradského regionu

Novohradský region spadá do operačního programu NUTS II Jihozápad a je tedy součástí euroregionu Silva Nortica, což umožňuje využití financování z evropských fondů.

Regionální operační program (ROP) regionu soudržnosti slouží k podpoře hospodářského a sociálního rozvoje. Program ROP podporuje prostřednictvím Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF) realizované projekty v Jihočeském a Plzeňském kraji. Hlavním cílem tohoto programu je zvýšení konkurenceschopnosti a atraktivity regionu v zájmu zvyšování kvality života jeho obyvatel.

Program ROP Jihozápad obsahuje celkem čtyři prioritní osy:⁴³

- *Prioritní osa č. 1 - Dostupnost center,*
- *Prioritní osa č. 2 - Stabilizace a rozvoj měst a obcí,*
- *Prioritní osa č. 3 - Rozvoj cestovního ruchu,*
- *Prioritní osa č. 4 - Technická pomoc.*

V novohradském regionu má velký význam přeshraniční spolupráce. V rámci euroregionu Silva Nortica zde zahájilo svou činnost přeshraniční centrum, které organizuje přeshraniční aktivity a také vyhledává potencionální partnery pro podnikání na obou stranách státních hranic. Za tímto účelem se zakládají zájmová sdružení např. Svazek měst a obcí regionu Pomalší, Sdružení růže, Novohradská občanská společnost.

Přeshraniční spolupráce je velkým přínosem pro celý region. Spojuje partnery z různých států, které sice mají rozdílné kulturní, ekonomické i sociální zázemí, což může být na jedné straně problém, ale zároveň přináší oběma stranám nové poznatky a zkušenosti.⁴⁴

⁴² WOKOUN, R. *Česká regionální politika v období po vstupu do Evropské unie*. Praha : Oeconomica, 2003. s. 215. ISBN 80-245-0517-7.

⁴³ *Regionální operační program Jihozápad* [online]. České Budějovice : Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2011 [cit. 2014-3-15]. Dostupné z WWW: <<http://www.rr-jihozapad.cz/?menu=rop-jihozapad>>.

⁴⁴ *Regiony Jihočeský kraj a Mühlviertel - partneři spolupráce v oblasti malého a středního podnikání*. České Budějovice : Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zemědělská fakulta, 2003. s. 39. ISBN 80-7040-640-2.

Důležitá je i podpora malého a středního podnikání, které má přínos pro zaměstnanost a má schopnost vytvářet a měnit podnikatelské klima regionu. Jejich existence se podílí i na udržování konkurenčního prostředí v ekonomice.⁴⁵

Obec či region může své obyvatele podporovat k samostatnému podnikání a může podporovat i stávající podnikatele. Pro tuto podporu je důležité vytvoření příznivého prostředí pro podnikání, které je ale ovlivněno mnoha faktory. Patří sem například geografický faktor, který poukazuje na to, že ne všechny regiony mají příznivé klima pro podnikání nebo faktor podnikatelského trhu, který vyznačuje to, že některé trhy přitahují podnikatele méně a některé zase více.⁴⁶

Podle autorky má novohradský region vysoký předpoklad v rozvoji cestovního ruchu. V této oblasti není trh v regionu přesycen a je zde předpoklad vyvážené konkurenceschopnosti. Mnoho podnikatelů by právě v oblasti cestovního ruchu mohlo uplatnit a rozvíjet svůj potenciál. Rozvoj cestovního ruchu v regionu by mohl napomoci i k navýšení pracovních míst, a to zejména v oblasti služeb pro turisty, protože těch je v regionu nedostatek.

Euroregion Silva Nortica

Euroregion lze z geografického hlediska vnímat jako území, kde se odehrává spolupráce a z institucionálního hlediska jako organizaci, která byla zřízena za účelem přeshraniční spolupráce. Česká republika má v současné době celkem 13 euroregionů a jejich nejdůležitějším úkolem je podpora a další rozvíjení spolupráce v oblasti lokálního a regionálního plánování, podpora projektů v oblasti životního prostředí, v hospodářské sféře, kultuře a sportu a vytváření prostoru pro setkávání lidí.⁴⁷

Novohradský region je součástí euroregionu Silva Nortica, který má celkem 113 členů jak z jižních Čech, tak i Rakouska ze strany měst, obcí i institucí. Zakladateli Euroregionu Silvia Nortica se dne 28. 5. 2002 staly sdružení Europaplattform Waldviertel a jihočeská Silva Nortica a zahrnuje území okresu Jindřichův Hradec, České Budějovice, Písek a Tábor v Jihočeském kraji a region Waldviertel s okresy Zwettl, Krems, Gmünd, Waidhofen an der Thaya a Horn na území spolkové země Dolní Rakousko. Součástí české části Euroregionu je významná část Českobudějovické a

⁴⁵ BLAŽEK, J., UHLÍŘ, D. *Teorie regionálního rozvoje*. Praha : Karolinum, 2002. s. 169. ISBN 80-246-0384-5.

⁴⁶ BINEK, J., et al. *Obce a regiony versus podnikatelé*. Brno : GaREP, 2011. s. 16. ISBN 978-80-905139-0-7.

⁴⁷ *Euroregiony v České republice - komparativní analýza* [online]. Praha : Vysoká škola ekonomická v Praze, Fakulta mezinárodních vztahů, 2009 [cit. 2013-11-11]. Dostupné z WWW: <<http://www.vse.cz/se/abstrakt.php?IDcl=63>>.

Třeboňské pánve, kde se nachází řada přírodních i historických památek. Má převážně zemědělský a rekreační charakter s tradičním rybníkářstvím.

Mezi hlavní cíle přeshraniční spolupráce patří zejména trvale udržitelný rozvoj, dobré sousedské vztahy, všestranná spolupráce, spokojenost obyvatel příhraničí, odstranění hranic a rozdílů mezi regiony.

Od roku 2003 se Euroregion zapojil do mnoha přeshraničních projektů, jako například „Přeshraniční impulsní centra“ nebo „Vítáme Vás, sousedé“ a jako jeden z mála euroregionů se v roce 2005 stal členem Asociace evropských příhraničních regionů. Mezi další úspěchy lze zmínit například získání správcovství v tzv. Fondu malých projektů, který od roku 2008 přináší do regionu Jižní Čechy - Waldviertel přes 3 miliony EUR na realizaci mnoha malých projektů a to až do roku 2015. V letech 2009 - 2011 euroregion získával pro své aktivity stále více podpory od významných regionálních, státních a mezinárodních institucí, mezi které patří například Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, vláda země Dolní Rakousko, Jihočeský kraj, řídicí orgány programů EÚS a další.⁴⁸

Přeshraniční impulsní centra

Další formou přeshraniční spolupráce jsou přeshraniční impulsní centra, které nabízejí podněty a podporu realizace přeshraničních projektů. Většinou bývají organizované jako sdružení, která mají odbourávat existující předsudky v příslušných regionech a motivovat místní obyvatelstvo k větší přeshraniční spolupráci. Úkoly impulsních center jsou v podstatě identické s úkoly Euroregionu Silva Nortica. Jejich oblast vlivu zahrnuje menší území a s tím spojené konkrétní problémy. V rámci této práce je aktuální zmínit dvě z nich: IpC České Velenice, IpC Sdružení Růže - Nové Hrady.

IpC České Velenice - centrum bylo založené roku 2003 za finanční podpory Evropské unie prostřednictvím programu Phare CBC (založení sítě impulsních center a pracovních skupin v rámci euroregionu Silva Nortica) a podporuje veškeré návrhy, iniciativy a podněty z české i rakouské strany. Hlavní činností je řízení přeshraničních aktivit a organizace různých konferencí a seminářů pro veřejnou správu, podnikatele i neziskové organizace. Ve spolupráci s městem České Velenice, euroregionem Silva Nortica a dalšími impulsními centry spolupracuje s mikroregiony z obou stran hranic.

⁴⁸ *Základní informace o ERSN* [online]. Jindřichův Hradec : Euregio Silva Nortica [cit. 2014-3-14]. Dostupné z WWW: <<http://www.silvanortica.com/cs/section-1/zakladni-informace-o-ersn.htm?sub=2>>.

Jedním z prvních produktů spolupráce je projekt společné průmyslové zóny, který je založený na česko - rakouské smlouvě z roku 1990 a který byl oficiálně zahájen v roce 1993. Jedná se o projekt mezinárodního a hranice překračujícího Hospodářského parku České Velenice - Gmünd o rozvoji a restrukturalizaci průmyslu a služeb severní části Waldviertlu a českého příhraničního regionu jižních Čech. Park je první průmyslovou zónou v Evropě, která se rozkládá po obou stranách státní hranice a to jak organizačně, tak i prostorově. Park obsahuje pozemky určené pro průmyslové využití s kompletní infrastrukturou a veškerými inženýrskými sítěmi.

Cílem Hospodářského parku České Velenice - Gmünd skládajícího se z české a rakouské části průmyslové zóny a integrovaného zakladatelského a poradenského centra na rakouské straně je:⁴⁹

- vyhledávání a podpora investorů (průmysl, služby a živnostníci),
- podpora a využívání pozitivního vývoje endogenní ekonomiky,
- zamezení odlivu podnikatelů z regionu,
- podpora nově zakládaných podnikatelských subjektů,
- podpora a rozvoj hranic překračujících procesů ve výrobě a službách.

Podnikatelským subjektům v Hospodářském parku jsou nabízeny služby jako například všeobecné právní poradenství, poradenství v oblasti financování a investičních pobídek, poradenství v oblasti kooperací, překlady a tlumočení, podpora při jednání s úřady a veřejnými institucemi nebo kancelářské služby. Tyto služby jsou z velké části poskytovány bezplatně.

Lze zmínit i další projekty, do kterých je Ipc České Velenice zapojeno, jako například „Mluvíme spolu, hrajeme spolu“ - spolupráce české a rakouské mateřské školky, kde děti z české MŠ pravidelně dochází do rakouské školky, podnikají společné výlety a akce, dalším zajímavým projektem, který stojí za zmínku je „Hledáním společné historie k nalezení společné budoucnosti“ - tento projekt spočívá ve vzájemném mapování společné historie města Gmündu a Českých Velenic. Výsledkem tohoto projektu je zřízení stále expozice, vybudování naučné trasy, vedoucí po území obou měst a zároveň vydání publikace, který bude sloužit jako průvodce touto trasou.⁵⁰

⁴⁹ *Kooperativní rozvoj lokalit v příhraničí* [online]. České Velenice : Jihočeská hospodářská komora, 2013 [cit. 2011-11-14]. Dostupné z WWW: <http://www.jhk.cz/data/dokumenty/Oborova_sdruzeni/Stavebnictvi/Projekty/Rozvoj_lokalit/ceske%20velenice.pdf>.

⁵⁰ *Přeshraniční impulsní centrum* [online]. České Velenice : Město České Velenice, 2011 [cit. 2011-11-14]. Dostupné z WWW: <<http://www.velenice.cz/?c=centrum&id=preshranicni-impulzni-centrum>>.

IpC Sdružení Růže - Nové Hrady - toto centrum se sídlem v Nových Hradech bylo založeno v roce 2004. Rakouským partnerem tohoto centra bylo přeshraniční impulzní centrum Region Weitra, které sdružovalo celkem šest obcí. Zakladatelem centra bylo Sdružení Růže. Mezi hlavní projekty, na kterých se centrum podílelo, patřil projekt „Hospodářská platforma“, mezi jehož aktivity patřily například odborné konference na hospodářská témata, kooperační informační pořady pro široké skupiny zájemců z oblasti průmyslu, zemědělství, logistiky nebo turistiky. Výsledkem projektu bylo vydání brožury Hospodářský prostor ERSN, nástěnné mapy euroregionu a DVD o hospodářském prostoru ERSN.⁵¹ Projekt byl ukončen v roce 2011, tím skončilo i financování kanceláře z prostředků Evropské unie a centrum zaniklo.

Mezi hlavní aktivity v době působení centra patřila pomoc při navazování nových kontaktů, podpora a pořádání různých přeshraničních společenských a kulturních akcí nebo například vyhledávání nových partnerů pro spolupráci se školami, školami nebo obcemi.⁵²

V současné době je jedním ze zajímavých projektů Sdružení Růže projekt „Silva Nortica Run“. Jedná se o závod Poháru přeshraničních běhů, který společně pořádají obyvatelé české i rakouské strany Novohradských hor. Společným symbolem závodu je to, že trať vede po území obývaném Čechy a vedle nich žijícími Rakušany a Němci. Dle pořadatelů závodu není hlavním cílem pouze ukázat krásná místa zdejší krajiny pro turistiky nebo cyklistiky, ale také to, že běh může být i mostem mezi lidmi. Tento projekt vznikl za podpory Evropské unie a za podpory sdružení obcí Silva Nortica a Sdružení Růže. Mezi další partnery projektu patří město Nové Hrady, Wietra, Jihočeský kraj, Český rozhlas České Budějovice a mnoho dalších.⁵³

⁵¹ *Založení hospodářské platformy* [online]. Jindřichův Hradec : Euregio Silva Nortica [cit. 2011-11-14]. Dostupné z WWW: <<http://www.silvanortica.com/cs/section-23/zalozeni-hospodarske-platformy-ersn.htm?sub=6>>.

⁵² HANUSOVÁ, L. *Přeshraniční impulzní centra v Jihočeském kraji a jejich role při podpoře malého a středního podnikání v pohraničí*. České Budějovice, 2012. Bakalářská práce. Vysoká škola evropských a regionálních studií, Management a marketing služeb. Vedoucí bakalářské práce : Ing. Jiří Dušek Ph.D.

⁵³ *Proč to děláme* [online]. Ledenice : Silva Nortica Run, 2009 [cit. 2011-11-14] Dostupné z WWW: <<http://www.silvarun.eu/?lg=cz&str=27&id=107&n=proc-to-delame>>.

Kromě obcí Borovany a Nové Hrady byly předmětem výzkumu tzv. LFA obce, tj. obce, jejichž počet obyvatel je dle směrnice OECD nižší než 2 000. Jedná se o obce se špatným stavem vybavenosti a obslužnosti. Do výzkumu byly konkrétně zahrnuty následující obce spolu s obcemi, které k nim spadají pod správu:

- *Dolní Dvořiště* s 1 290 trvale žijícími obyvateli a obce Rychnov nad Malší, Rybník,⁵⁷
- *Benešov nad Černou* s 1 199 trvale žijícími obyvateli a obce Černé Údolí, Dluhoště, Hartunkov, Klení,⁵⁸
- *Malonty* s 1 344 trvale žijícími obyvateli a obce Bělá, Bukovsko, Jeroměř, Meziříčí,⁵⁹
- *Pohorská Ves* s 294 trvale žijícími obyvateli,⁶⁰
- *Žár* s 320 trvale žijícími obyvateli a obce Božejov a Žumberk.⁶¹
- *Nové Hrady* s 2 560 trvale žijícími obyvateli a obce Byňov, Nakolice, Obora, Štiptoň, Údolí, Veverí, Vyšné,⁶²
- *Horní Stropnice* s 1 590 trvale žijícími obyvateli a obce Dlouhá Stropnice, Dobrá Voda, Hojná Voda, Meziluzí, Rychnov u Nových Hradů, Střeziměřice, Svěbohy, Šejby,⁶³
- *Borovany* s 4 088 trvale žijícími obyvateli a obce Hluboká u Borovan, Dvorec, Třebeč, Radostice, Trocnov.⁶⁴

⁵⁷ *Základní informace* [online]. Dolní Dvořiště, 2013 [cit. 2013-12-29]. Dostupné z WWW: <<http://dolnidvoriste.cz/zakladni-informace/d-2250/p1=2212>>.

⁵⁸ *Současnost* [online]. Benešov nad Černou, 2013 [cit. 2013-12-29]. Dostupné z WWW: <<http://benesovnc.cz/index.php?id=&site=soucasnost>>.

⁵⁹ *Základní informace* [online]. Malonty, 2013 [cit. 2013-12-29]. Dostupné z WWW: <<http://obecmalonty.cz/index.php?nid=6380&lid=cs&oid=973882>>.

⁶⁰ *Současnost* [online]. Pohorská Ves, 2013 [cit. 2013-12-29]. Dostupné z WWW: <<http://pohorskaves.cz/soucastnost/d-1023/p1=1003>>.

⁶¹ *Žár* [online]. Města, obce a vesnice v ČR, 2013 [cit. 2013-12-29]. Dostupné z WWW: <<http://obce-mesta.info/obec.php?id=Zar-545376>>.

⁶² *Nové Hrady* [online]. Města, obce a vesnice v ČR, 2013 [cit. 2013-12-29]. Dostupné z WWW: <<http://www.obce-mesta.info/obec.php?id=Nove-Hrady-544868>>

⁶³ *Horní Stropnice* [online]. Města, obce a vesnice v ČR, 2013 [cit. 2013-12-29]. Dostupné z WWW: <<http://obce-mesta.info/obec.php?id=Horni-Stropnice-544515>>.

⁶⁴ *Základní údaje o městě Borovany* [online]. Borovany, 2013 [cit. 2013-12-29]. Dostupné z WWW: <<http://borovany-cb.cz/demograficke-udaje/d-105950/p1=3231>>.

4.2 Socio-ekonomická charakteristika regionu

Regiony lze charakterizovat různými faktory. V současné době je potřebná koncentrace na ty charakteristiky, které souvisejí s naplňováním cílů strukturální politiky Evropské unie a jejichž úroveň lze posílit vhodným rozdělením finančních prostředků z EU. Charakteristika regionu je zaměřena na zohledňování ekonomických a sociálních ukazatelů. Socio-ekonomické faktory není vhodné sledovat samostatně, ale naopak společně, a to z důvodu vzájemných souvislostí faktorů, které se mezi sebou vzájemně prolínají.

Charakteristika osídlení

Hustota osídlení je v porovnání s ostatními regiony v ČR podprůměrná s vysokým podílem venkovských obcí s počtem obyvatel do 500. Jedná se o region s řídkou hustotou osídlení, což lze částečně považovat za důsledek minulosti, kdy se rozvoj v příhraničních oblastech nepodporoval. Tato oblast byla před II. světovou válkou poměrně hustě osídlena. Po odsunu německých obyvatel v poválečných letech se počet obyvatel výrazně snížil a celý pás podél hranic se ocitl v hraničním pásmu se všemi negativními dopady na osídlení.⁶⁵ K osídlení obcí s nízkým počtem obyvatel přispívají i chalupáři.

Demografická charakteristika

Hlavním specifikem novohradského regionu je nízký počet obyvatel v předproduktivním věku a naopak vysoký podíl obyvatel v poproduktivním věku. Tento problém se týká hlavně menších obcí s počtem obyvatel do 500. Ve větších obcích s počtem obyvatel kolem 2 000 jsou věkové struktury poměrně vyrovnané. V regionu je značná migrace obyvatel produktivního věku do blízkých měst, která je ovlivněna špatnou dopravní dostupností obcí. Obyvatelé nejčastěji dojíždějí za prací, školou, lékaři, kulturou, apod.

Dle Českého statistického úřadu se v roce 2012 vlivem počtu růstu porodnosti meziročně zvýšil přirozený přírůstek. Přestože se migrační saldo dále snížilo, jeho výsledek byl ze dvou třetin zdrojem růstu počtu obyvatel Jihočeského kraje. Z obcí,

⁶⁵ *Socio-ekonomická studie možných dopadů vyhlášení Chráněné krajinné oblasti Novohradské hory na zájmový region-Sídelní charakteristika* [online]. České Budějovice : LesInfo CZ, 2013 [cit. 2013-12-29]. Dostupné z WWW: <http://www.lesinfo.cz/studienh/hl/14_sidel.pdf>.

kteře byly zařazeny do výzkumu práce, zaznamenaly nárůst obyvatel jen tři obce, a to Nové Hrady, Borovany a Benešov nad Černou.⁶⁶

Tabulka č. 1: Růst obyvatel vybraných obcí novohradského regionu⁶⁷

Obce	Počet obyvatel ke dni 31. 12. 2011	Počet obyvatel ke dni 31. 12. 2012	Nárůst/pokles
Nové Hrady	2578	2591	+ 0,5 %
Horní Stropnice	1554	1541	- 0,8 %
Žár	329	328	- 0,3 %
Borovany	4021	4052	- 0,8 %
Benešov nad Černou	1393	1395	+ 0,1 %
Dolní Dvořiště	1299	1271	- 2,2 %
Pohorská Ves	292	281	- 3,8 %
Malonty	1336	1343	+ 0,5 %

Charakteristika trhu práce a lidské zdroje

Míra nezaměstnanosti v Jihočeském kraji vzrostla za 3. čtvrtletí v roce 2013 o 0,2 % a podíl nezaměstnaných osob (15-64 let) v kraji činí 7,91 %.⁶⁸ Míra nezaměstnanosti je ale v různých částech regionu jiná a odvíjí se od velikosti obce, dopravní dostupnosti a množství podniků v blízkosti obcí.

Z vybraných obcí novohradského regionu, které byly zařazeny do výzkumu je větší míra nezaměstnanosti v LFA obcích. Ve městě Borovany míra nezaměstnanosti dosáhla 6,1 % a v Nových Hradech 5 %. V LFA obcích novohradského regionu dosahuje míra nezaměstnanosti téměř 10 %. Obec Žár dosahuje 7,6 %, Malonty 9,5 % a obec Benešov nad Černou 7,4 % míry nezaměstnanosti. Horní Stropnice a Dolní Dvořiště dokonce přesahují míru nezaměstnanosti o více než 10 %. Konkrétně je míra nezaměstnanosti v Horní Stropnici 10,3 % a v Dolním Dvořišti 10,1 %.⁶⁹

⁶⁶ *Demografický vývoj* [online]. České Budějovice : Český statistický úřad, 2013 [cit. 2013-12-29]. Dostupné z WWW: <[http://www.czso.cz/x/redakce.nsf/i/zakladni_tendence_demografickeho_socialniho_a_ekonomickeho_vyvoje_jihoceskeho_kraje_v_roce_2012/\\$File/JHC_2012.pdf](http://www.czso.cz/x/redakce.nsf/i/zakladni_tendence_demografickeho_socialniho_a_ekonomickeho_vyvoje_jihoceskeho_kraje_v_roce_2012/$File/JHC_2012.pdf)>.

⁶⁷ *Počet obyvatel v Jihočeském kraji 31. 12. 2012* [online]. České Budějovice : Český statistický úřad, 2013 [cit. 2014-03-15]. Dostupné z WWW: <http://www.cbudejovice.czso.cz/x/redakce.nsf/i/pocet_obyvatel_v_obcich_jihoceskeho_kraje>, vlastní zpracování.

⁶⁸ *Nejnovější ekonomické údaje v ČR* [online]. České Budějovice : Český statistický úřad, 2012 [cit. 2013-12-29]. Dostupné z WWW: <<http://www.cbudejovice.czso.cz/x/krajedata.nsf/krajenejnovjsi/xc>>.

⁶⁹ *Statistiky nezaměstnanosti z územního hlediska* [online]. Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, 2011 [cit. 2014-03-16]. Dostupné z WWW: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem/?_piref37_240429_37_240428_240428.next_page=%2Findex.do&_piref37_240429_37_240428_240428.stat=2000000000011&_piref37_240429_37_240428_240428.sta_tsk=2000000000013&_piref37_240429_37_240428_240428.send=send&_piref37_240429_37_240428_240428.stat=2000000000053&_piref37_240429_37_240428_240428.obdobi=G&_piref37_240429_37_240428_240428.rok=2011&_piref37_240429_37_240428_240428.uzemi=110000&ok=Vybrat>.

Celkově došlo v roce 2012 v Jihočeském kraji k opětovnému poklesu objemu pracovních sil. Počet nezaměstnaných vzrostl oproti průměru předchozího roku přibližně o 100 osob. Ve skupině ekonomicky neaktivních dále rostl počet důchodců (tvoří již dvě třetiny z ekonomicky neaktivních) i ostatních ekonomicky neaktivních osob, patrně i díky meziročnímu nárůstu počtu studujících jedinců.⁷⁰

Na trhu práce se většina podnikatelských subjektů pohybuje v oblasti zemědělství, průmyslu a stavebnictví. V oblasti zemědělství je celkový počet podnikatelských subjektů ve vybraných obcích 401. V průmyslu se jich pohybuje 342 a ve stavebnictví 449. Podle zaměření společností zaměstnávající obyvatele v regionu lze usoudit, že převládají pracovní příležitosti spíše pro muže než pro ženy. Pro ty může být situace na trhu práce řešena prací ve službách cestovního ruchu, které ovšem bývají pouze sezónního charakteru.

Tabulka č. 2: Počet podnikatelských subjektů ve vybraných obcích 2013⁷¹

Obce	Zemědělství, lesnictví, rybníkářství	Průmysl	Stavebnictví	Ubytování, pohostinství	Vzdělávací činnost	Kulturní, rekreační činnost
Borovany	35	109	125	53	13	18
Horní Stropnice	62	44	69	30	6	5
Nové Hrady	55	61	97	36	9	9
Benešov nad Černou	76	53	36	26	3	4
Žár	13	13	16	3	1	-
Dolní Dvořiště	52	24	51	17	2	7
Malonty	72	33	50	14	1	3
Pohorská Ves	36	5	5	10	-	3

Jedním z dalších problémů v regionu je úroveň vzdělání obyvatel. Nejsou zde příležitosti pro další vzdělávání obyvatel se středoškolským a vysokoškolským vzděláním. Kromě města Nové Hrady, ve kterém se nachází univerzitní biologické akademické centrum, mají obce zařazené do dotazníkového šetření ve svém působení

⁷⁰ *Sociální vývoj* [online]. České Budějovice : Český statistický úřad, 2013 [cit. 2013-12-29]. Dostupné z WWW:

<[http://www.czso.cz/x/redakce.nsf/i/zakladni_tendence_demografickeho_socialniho_a_ekonomickeho_vyvoje_jihoceskeho_kraje_v_roce_2012/\\$File/JHC_2012.pdf](http://www.czso.cz/x/redakce.nsf/i/zakladni_tendence_demografickeho_socialniho_a_ekonomickeho_vyvoje_jihoceskeho_kraje_v_roce_2012/$File/JHC_2012.pdf)>.

⁷¹ *Městská a obecní statistika* [online]. České Budějovice : Český statistický úřad, 2013 [cit. 2013-12-29]. Dostupné z WWW: <<http://vdb.czso.cz/mos/okres.jsp?k=CZ0311>>, vlastní zpracování.

pouze mateřské a základní školy. Za dalším vzděláním musejí obyvatelé dojíždět do větších měst. Největší možností rozvoje regionu je podpora malého a středního podnikání, podle autorky především v oblasti cestovního ruchu a zkvalitňování služeb. Podpora malého a středního podnikání je velice důležitá převážně pro malé a střední podnikatele, kteří mohou poskytovat v regionu volná pracovní místa.

Dopravní obslužnost regionu

Novohradský region sousedí na jihu s krajským městem České Budějovice. Obce nacházející se v severní části regionu mají s krajským městem kvalitní dopravní spojení. Na jihu regionu při státních hranicích s Rakouskem jsou obce v oblasti dopravy a služeb značně znevýhodněny, protože leží v periferní horské či podhorské oblasti.

Železniční spojení je zajištěno čtyřmi tratěmi, kde dvě jsou významné na mezistátní úrovni. První je trasa z Českých Budějovic do Horního Dvořiště a do rakouského Summerau a druhá z Českých Budějovic do Českých Velenic a dále do rakouského Gmündu.

Příhraniční oblasti mají nekvalitní a řídkou silniční síť. Existuje zde jediná silnice první třídy (E55), která vede z krajského města do Dolního Dvořiště a dále do Rakouska. Obce regionu spojují silnice III. třídy, které často nebývají v dobrém stavu, a jejich množství směrem k pohraničním oblastem klesá.

Osobní doprava je zabezpečována autobusovou dopravou, která je v novohradském regionu specifická svou tendencí k řídnutí spojů v závislosti na velikosti obce. Obce s minimem trvale žijících obyvatel, nemají autobusové spojení žádné. V regionu jsou tři hraniční přechody a bývají otevřené i přechody pro cyklisty a pěší v Šejbách a v Pohoří na Šumavě.⁷²

Technická, komunikační infrastruktura a vybavenost obcí službami

V závislosti na počtu obyvatel a vzdálenosti od většího centra je rozdílná úroveň vybavenosti technickou, komunikační infrastrukturou a službami. Dostatečná vybavenost službami je hlavně ve větších obcích či městech, kde jsou školy, zdravotnická střediska, bankovní úřady, městské a obecní úřady, policie, supermarket, restaurační zařízení, divadla a kina, kulturní domy, sportovní areály atd. Malá sídla s několika stovkami obyvatel jsou většinou bez jakýchkoli služeb. Tamní obyvatelstvo je odkázáno za službami dojíždět do větších obcí. Často nedojíždějí pouze za službami,

⁷² KOLEKTIV AUTORŮ. *Novohradské hory a podhůří*. Praha : Baset, 2006. s. 776. ISBN 80-7340-091-X.

ale i za prací či školou. Nejčastěji dojíždějí do Kaplice, Trhových Svinů, Nových Hradů a Českých Budějovic.⁷³

Hlavním dodavatelem elektřiny v regionu je společnost E. ON Distribuce, a. s. Rozvod plynu je však pouze ve městech a větších obcích. Malé obce nejsou plynofikovány.

V oblasti kanalizace je situace podobná. Města a větší obce mají čističky odpadních vod a vybudovanou kanalizaci, menší obce řeší situaci septiky s trativody, jímkami na vyvážení či vlastními domovními čističkami odpadních vod.

Novohradský region je relevantním zdrojem pitné vody pro část jižních Čech. Odebírá se zde voda z vrtů a povrchová voda. Větší obce mají dnes rozvod vody vodovodní sítí, menší sídla mají vlastní zdroje či vrty.

Obce jsou napojeny na telekomunikační síť. Ve městech a větších obcích je signál dostačující, menší obce mohou mít se signálem mobilních operátorů problémy. V posledních letech se pokrytí signálem mobilních operátorů výrazně zlepšilo.

Odvoz komunálního odpadu si zajišťují obce sami. V minulosti bylo v regionu značné množství černých skládek, které jsou dnes zrušeny a celkově dochází v těchto místech k rekultivaci a opětovné výsadbě zeleně.

Připojení k internetu je zajišťováno telekomunikačními společnostmi či mobilními operátory. Kabelové připojení bývá pouze ve větších městech. V posledních letech nabylo na oblíbenosti Wi-Fi připojení. Tento způsob připojení bývá využíván domácnostmi, ale i obecními úřady, které vytváří místa veřejného přístupu k internetu, jako jsou místní knihovny či přímo obecní úřady. Připojení k internetu je zřetelnou konkurenční výhodou pro hotely a penziony.

Tržní prostředí regionu

Novohradsko je především zemědělským regionem a toto odvětví se realizuje v podhůří. V zemědělské výrobě se především pěstují obiloviny, olejniny, píce, ovoce a zelenina. V živočišné výrobě převládá chov skotu.

Minulost země má na zemědělství v regionech výrazný vliv. Původní statky, které vlastnili soukromníci, byly po druhé světové válce znárodněny. Po roce 1989 se státní statky a družstva rozpadly a počet zemědělců se výrazně snížil. Jiným významným odvětvím v regionu je lesnictví. Lesy vlastní společnosti Lesy České

⁷³ KOLEKTIV AUTORŮ. *Novohradské hory a podhůří*. Praha : Baset, 2006. s. 751. ISBN 80-7340-091-X.

republiky, s. p., Jihočeské lesy České Budějovice, a.s., některé obce a soukromé osoby. Vyskytují se zde i porosty a rostliny, které jsou chráněné.⁷⁴

V okolí Nových Hradů prosperuje rybářství a rybníkářství. Rybníky bývají ve vlastnictví soukromých osob či podniků (např. Český rybářský svaz, o. s., Rybníkářství Petřuv Zdar, s. r. o.).⁷⁵

Během výzkumu byla respondentům položena otázka, koho považují za nejvýznamnějšího zaměstnavatele v obci a okolí obce, ve které žijí. Následující tabulka obsahuje nejčastěji uváděné zaměstnavatele ve vybraných obcích novohradského regionu.

Tabulka č. 3: Nejvýznamnější zaměstnavatelé⁷⁶

Název zaměstnavatele	Předmět činnosti	Místo působení
Rybářství Nové Hradý, s.r.o.	Chov a prodej ryb.	Štiptůň u Nových Hradů
1. Jihočeská zemědělská, a.s.	Rostlinná a živočišná výroba.	Horní Stropnice, Žár
MOTOR JIKOV Strojírenská, a.s.	Výroba komponentů pro automobilový průmysl.	Horní Stropnice, Žár
Euro - Kofi, spol. s.r.o.	Výroba euro závěsů na manipulaci se všemi typy palet.	Horní Stropnice, Žár
Bentex Automotive, a.s	Šití interiérů pro automobilový průmysl.	Benešov nad Černou
Agrobeta MM, s.r.o.	Zemědělská rostlinná výroba	Dolní Dvořiště
Engel strojírenská, spol. s.r.o.	Výroba elektrických skříňových rozvaděčů.	Dolní Dvořiště
Bemagro a.s.	Rostlinná a živočišná výroba.	Malonty

V oblasti novohradského regionu je hlavní tradiční činností zemědělský průmysl. Na oslabení hospodářské činnosti obcí či na snižování počtu pracovních příležitostí má vliv mnoho faktorů. Jedná se především o působení vlivu tradičního zemědělského charakteru oblasti, který dnes není tak silný jako dříve. Tato situace je

⁷⁴ KOLEKTIV AUTORŮ. *Novohradské hory a podhůří*. Praha : Baset, 2006. s. 707. ISBN 80-7340-091-X.

⁷⁵ LOSENICKÁ, M. *Využití statistických metod při diagnostice regionálních dat ve vybraném regionu*. České Budějovice, 2009. Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Ekonomická fakulta, Katedra aplikované matematiky a informatiky. Vedoucí diplomové práce : Prof. RNDr. Anna Čermáková, CSc.

⁷⁶ Vlastní výzkum.

do určité míry vynahrazována rostoucí soukromou podnikatelskou aktivitou, která se zaměřuje především na oblast turismu, služeb a drobné výroby.

Oblast novohradských hor je specifická svým vysokým počtem venkovských obcí s počtem obyvatel do 500. Obyvatelé velmi často migrují do větších měst a to hlavně z důvodu nedostačující dopravní obslužnosti a vybavenosti službami. Nejčastěji nacházejí obyvatelé regionu pracovní uplatnění v zemědělství a lesnictví.

Východiskem by mohl být rozvoj cestovního ruchu, který by napomohl k rozvoji podnikatelských záměrů a pracovních příležitostí pro místní obyvatelé.

Nerostné suroviny a průmysl regionu

Novohradský region není příliš bohatý na surovinové zdroje. Jistý význam zde má těžba stavebních surovin, šterku, kamene a písku. Vyskytuje se zde také naleziště vltavínů. Region není průmyslovou oblastí. Nejvýznamnějším podnikem je Calofrig Borovany (dnes LB Cemix, a.s.), který je ve vlastnictví rakouské společnosti Lasselsberger, a.s. Společnost vyrábí stavební materiály a keramické výrobky. Jiným relevantním podnikem je Jihostroj, a.s., který vyrábí hydrauliku a letecké produkty.

Mapa č. 2: Orientační mapa Novohradských hor⁷⁷

⁷⁷ HÁJKOVÁ, J. *Udržitelný cestovní ruch na Novohradsku*. České Budějovice, 2011. Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Fakulta ekonomická, Katedra obchodu a cestovního ruchu. Vedoucí diplomové práce : Mgr. Vladimír Dvořák.

5 Dotazníkové šetření zaměřené na regionální rozvoj a kvalitu života obyvatel v novohradském regionu

Klíčovým krokem pro tuto práci byla realizace výzkumu, který byl proveden prostřednictvím dotazníkového šetření, jehož cílem bylo zhodnotit názory obyvatel novohradského regionu na kvalitu života v obcích, na rozvoj, příčiny a projevy regionálních disparit obcí a dále pak analýza tržního prostředí v regionu.

Otázky byly zaměřeny především na získání základní socio-ekonomické charakteristiky obyvatel, na udržitelnost trvalého života ve vybraných obcích, na hospodářskou slabost obcí a na možnosti zlepšení jejich současné situace.

Předmět dotazníkového šetření, provedení a účast je podrobněji charakterizováno v kapitole 1 - Cíl a metodika bakalářské práce. Výsledky šetření uvedené níže budou sloužit jako východisko k návrhům na zlepšení trvale udržitelného rozvoje v regionu a na jeho propagaci, zejména v oblasti přínosu pro cestovní ruch.

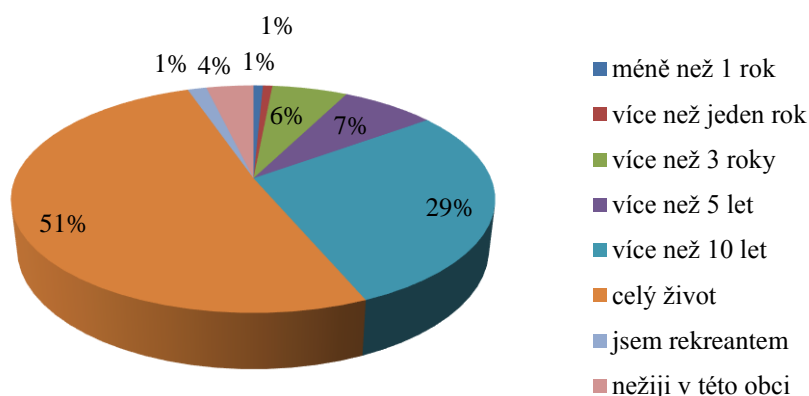
Výsledky dotazníkového šetření

Otázka č. 1: Jak dlouho žijete v obci?

Dle věku byli respondenti rozděleni do několika kategorií (viz níže). Skladbu těchto dotazovaných znázorňuje graf č. 1. Většina z dotazovaných obyvatel žije v obcích novohradského regionu dlouhodobě. Více než 50 % respondentů patří mezi místní rodáky a 29 % respondentů zde žije více než deset let. Pod hranicí deseti let zde žije celkem 15 % obyvatel. Z toho 7 % uvedlo, že zde žije více než 5 let, 6 % uvedlo délku svého života v regionu více jak tři roky a 2 % obyvatel zde žijí přibližně rok. Zbylých 5 % dotazovaných uvedlo, že nežijí v obci (dotazníky dále nevyplňovali) nebo jsou místními rekreanty.

Z této otázky vyplývá, že stále mnoho obyvatel venkova tvoří původní obyvatelé a místní rodáci. Najdou se i lidé, kteří se do regionu stěhují z rodinných, zdravotních nebo jiných, osobních důvodů. I místní rekreanti a chalupáři našli zalíbení v tomto regionu a často se do svých rekreačních obydlí stěhují natrvalo, převážně na důchod.

Graf č. 1: Délka života obyvatel v obci⁷⁸

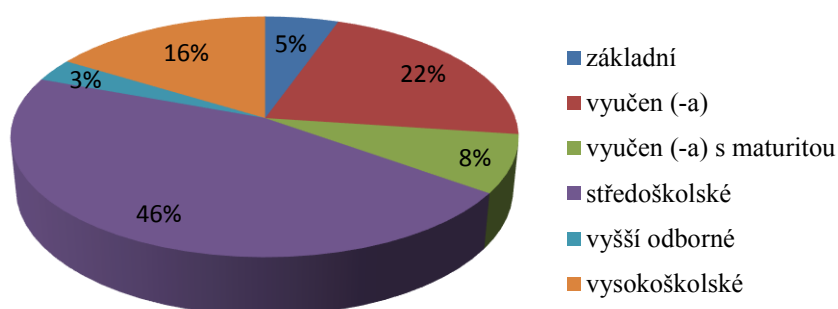

Otázka č. 2: Jaký je Váš nejvyšší stupeň vzdělání?

I na základě nejvyššího stupně vzdělání byli respondenti rozděleni do několika kategorií. Skladbu dotazovaných dle vzdělání zobrazuje graf č. 2. Charakterizovaný soubor je ze 46 % zastoupen obyvateli se středoškolským vzděláním. Vzdělání s výučním listem má 22 % obyvatel a celých 16 % dotazovaných uvedlo ve svých odpovědích vysokoškolské vzdělání. Vyššího odborného vzdělání dosáhlo 3 % obyvatel a 5 % obyvatel vyšli se základním vzděláním.

Mezi vysokoškolsky vzdělané obyvatele se řadí zejména představitelé měst a obcí, lze ale podotknout, že úroveň vzdělanosti obyvatel se v oblasti venkova poměrně zvyšuje.

Graf č. 2: Nejvyšší stupeň vzdělání obyvatel⁷⁹

⁷⁸ Vlastní výzkum.

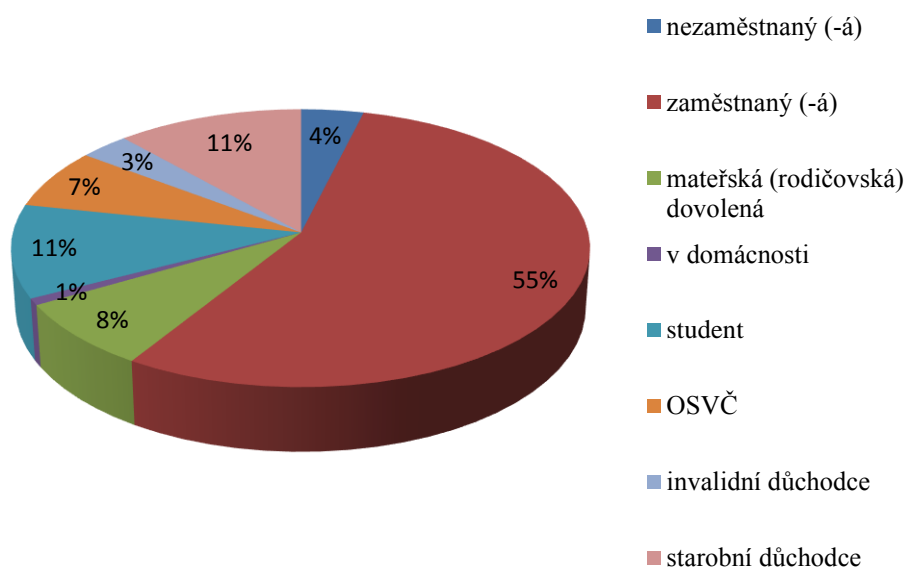
⁷⁹ Vlastní výzkum.

Otázka č. 3: Jaká je Vaše současná ekonomická situace?

Dle současné pozice na pracovním trhu byli respondenti rozděleni do 8 kategorií, a to nezaměstnané a zaměstnané obyvatele, obyvatele na mateřské dovolené, v domácnosti, studenty, osoby samostatně výdělečně činné a důchodce starobní a invalidní. Skladbu dotazovaných dle jejich současné pozice na trhu práce zobrazuje graf č. 3. Převážná většina dotazovaných obyvatel (55 %) se řadí mezi ekonomicky aktivní obyvatele. Mezi respondenty je 14 % občanů v invalidním či starobním důchodu. Soubor je z 11 % zastoupen studenty a z 8 % žen na mateřské dovolené. Osob samostatně výdělečně činných odpovědělo 7 %. Nezaměstnaných obyvatel jsou celá 4 % a zbylé 1 % dotazovaných jsou lidé v domácnosti.

Nezaměstnanost obyvatel by se mohla snížit například již zmíněným rozvojem cestovního ruchu v regionu a s tím související podporou malého a středního podnikání, zejména podporou ze strany měst a obcí.

Graf č. 3: Ekonomická situace obyvatel⁸⁰

Otázka č. 4: Jak hodnotíte svou dosavadní ekonomickou situaci?

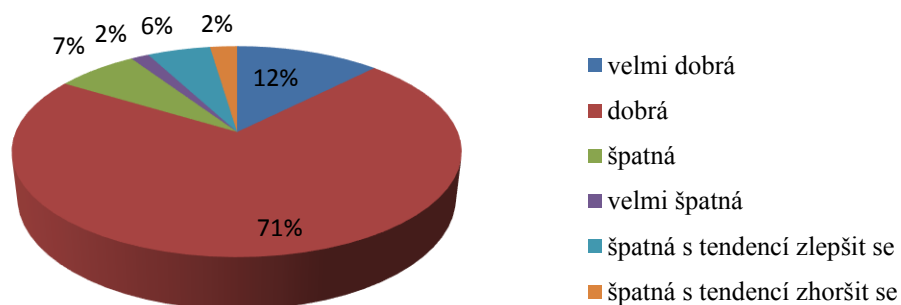
V dotazníkovém šetření byla respondentům položena otázka, jak hodnotí svou současnou ekonomickou situaci, ve které se nacházejí. Respondenti měli možnost odpovědi ze šesti variant, a to buď velmi dobrá, dobrá, špatná, velmi špatná nebo špatná s tendencí zlepšení či zhoršení. Převážná většina dotazovaných obyvatel (71 %) vnímají svou ekonomickou situaci jako dobrou, se svým životem v obci jsou spokojeni

⁸⁰ Vlastní výzkum.

a 12 % obyvatel svou situaci ohodnotili jako velmi dobrou s velkou mírou spokojenosti v obci. Dohromady 9 % dotazovaných svou situaci ohodnotili negativně, ale z toho 6 % respondentů vidí ve své situaci postupné zlepšení a 2 % bohužel ještě zhoršení své životní situace.

Dle autorky je velmi pozitivní, že místní obyvatelé hodnotí svou ekonomickou situaci kladně. Většina respondentů, kteří momentálně nejsou podle svých názorů v dobré ekonomické situaci uvedlo, že tato jejich situace má tendenci se zlepšovat, znamená to, že tito obyvatelé jsou optimisticky naladěni, což poukazuje na to, že postupem času budou v obci spokojeni tak, jako většina jejich spoluobčanů a není tedy pravděpodobné, že se například budou chtít ze své obce odstěhovat.

Graf č. 4: Hodnocení ekonomické situace obyvatel⁸¹

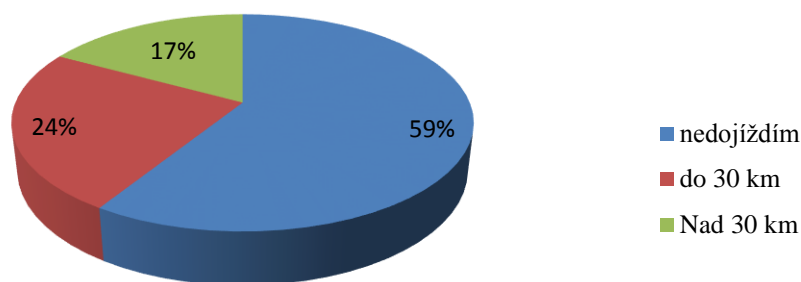
Otázka č. 5: V jaké dojezdové vzdálenosti je Vaše zaměstnání?

V případě dojezdové vzdálenosti do zaměstnání byly odpovědi pro respondenty rozděleny do tří skupin. První skupina patřila obyvatelům, kteří mají zaměstnání v místě svého bydliště, druhá skupina zahrnovala vzdálenost do 30 km z místa bydliště a třetí patřila respondentům, kteří do místa svého pracoviště dojíždí dál než 30 km. V místě svého bydliště je zaměstnáno celých 59 % respondentů. Do 30 km dojíždí za svou práci 24 % obyvatel a 17 % patří dotazovaným, kteří do svého zaměstnání dojíždějí dál než 30 km.

Dohromady 41 % obyvatel za svou práci musí dojíždět, situace by se mohla zlepšit tím, že by se navýšil počet pracovních míst v regionu.

⁸¹ Vlastní výzkum.

Graf č. 5: Dojezdová vzdálenost zaměstnání⁸²

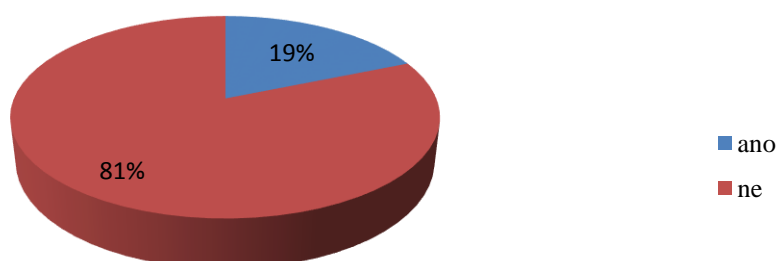

Otázka č. 6: Uvažujete v současné době o odstěhování se z obce?

Respondenti byli dotazováni i na to, zda v současné době uvažují o odstěhování se ze své obce. Měli možnost dvě možnosti odpovědí, a to buď ano - ne. Respondenti z převážné většiny (81 %) odpověděli, že neuvažují o tomto kroku. Jako důvody uvedli převážně vysoký věk a celkovou spokojenost. Z 19 % dotazovaných, kteří uvedli, že o tomto kroku uvažují, jako své důvody uvedli převážně špatné pracovní příležitosti a špatnou dopravní obslužnost.

Pro každou obec je odchod neboli odstěhování se jejich občanů z obce nepříjemné. Faktem ale je, že pokud v obci nebo jejím blízkém okolí není dostatečná občanská vybavenost a lidé musejí dojíždět za úřady nebo zdravotními službami do vzdálenějších měst, tak často uvažují o odstěhování se z obce. Obce by se měli více zajímat o názory občanů, pořádat například veřejná shromáždění, kde by se tyto lidé mohli vyjádřit s jejich nespokojeností a na základě toho by zastupitelé obcí věděli, jakou problematikou se mají ve své činnosti zabývat.

Graf č. 6: Úvaha o odstěhování se z obce⁸³

⁸² Vlastní výzkum.

⁸³ Vlastní výzkum.

Otázka č. 7: Jak jste spokojeni s občanskou a technickou vybaveností Vaší obce?

Respondentům byla položena otázka ohledně občanské a technické vybavenosti jejich obce. Autorku zajímalo, jak hodnotí kvalitu osvětlení, vodovodu, kanalizace, plynofikace, životního prostředí, vzhledu, bezpečnosti obce, sousedských vztahů a dostupnosti veřejných institucí.

Technickou vybavenost obcí v novohradském regionu respondenti ohodnotili spíše dobře. Kvalitu komunikací v obcích ohodnotilo 42 % dobře a 40 % respondentů poukázalo na nutnost modernizace v této oblasti. Zbylé procento obyvatel ohodnotilo kvalitu jejich komunikací spíše špatně a nedostatečně. S osvětlením v obcích je spokojeno celých 89 % obyvatel, 11 % by uvítalo modernizaci. S kvalitou vodovodů a kanalizace jsou občané převážně spokojeni a ve svých odpovědích jej kladně ohodnotilo přes 60 % respondentů. Hůře obstálo hodnocení plynofikace, protože 29 % obyvatel uvedlo, že jejich obec není plynofikována vůbec, pozitivně ji ohodnotili převážně obyvatelé větších měst (58 %).

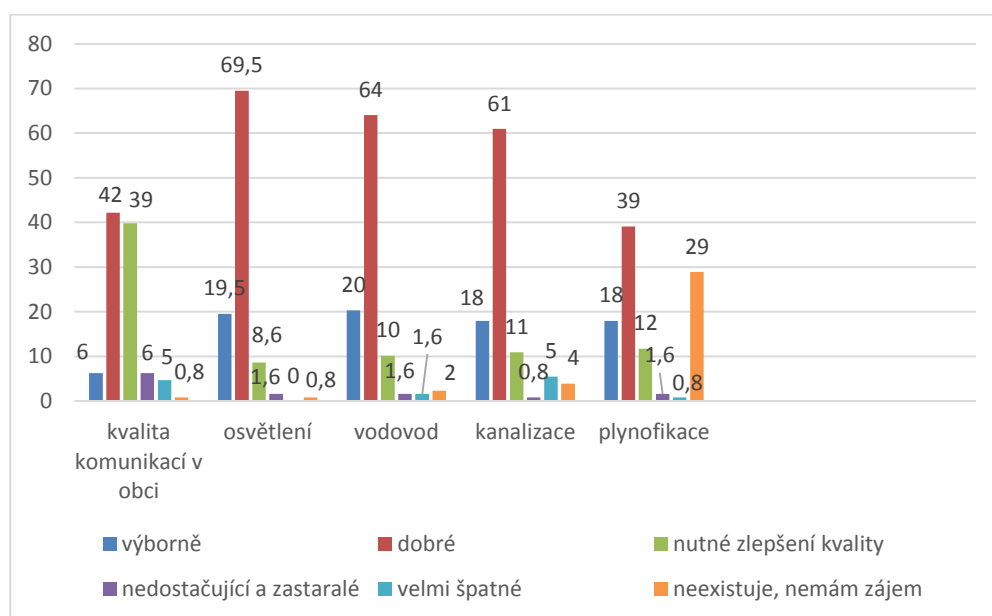
Nejvíce by lidé ocenili zlepšení kvality místních komunikací. Je pravda, že na silnicích I. třídy se jezdí relativně dobře, například v nedávné době se výrazně opravila silnice č. 156, konkrétně v úseku Strážkovice - Vráž, což určitě mnohým obyvatelům, kteří dojíždějí za prací především do krajského města, zpříjemnilo jejich dojíždění. Bohužel, ve špatném stavu zůstávají silnice II. a III. třídy, a to zejména v okolí hranic.

Se vzhledem obcí je spokojeno 90 % obyvatel, s bezpečností v obcích 76 % a sousedskými vztahy 86% obyvatel. Horší je to s dostupností veřejných institucí zejména v menších obcích, kde občané musejí dojíždět do větších měst a obcí. Školy I. a II. stupně mají převážně všechny obce a 70 % obyvatel je s jejich dostupností spokojeno. Některé obce mají pouze I. stupeň a respondenti situaci z 6 % ohodnotili negativně. 24 % obyvatel by uvítalo zlepšení dostupnosti základních škol. Zdravotnické zařízení obcím také chybí. Obce, které byly vybrány pro výzkum, mají maximálně zdravotnické středisko, kde je poskytována základní zdravotní péče, v obcích mnohokrát nejsou ani lékárny, když ano, tak nejsou dostatečně vybaveny a lidé kolikrát musejí jinak běžně dostupné léky objednávat a čekat na ně. Celkem 41 % respondentů by uvítalo modernizaci nebo zlepšení dostupnosti těchto služeb, 10 % obyvatel situaci ohodnotilo jako neexistující nebo zastaralou a 49 % obyvatel je s dostupností zdravotnictví spokojeno. U dostupnosti peněžních služeb je situace obdobná, 43 % obyvatel by přivítalo lepší dostupnost, 12 % respondentů odpovědělo, že v obci

nemají žádné tyto služby. Spokojeno je 45 % obyvatel. S kvalitou životního prostředí je spokojena více než polovina (89 %) dotázaných.

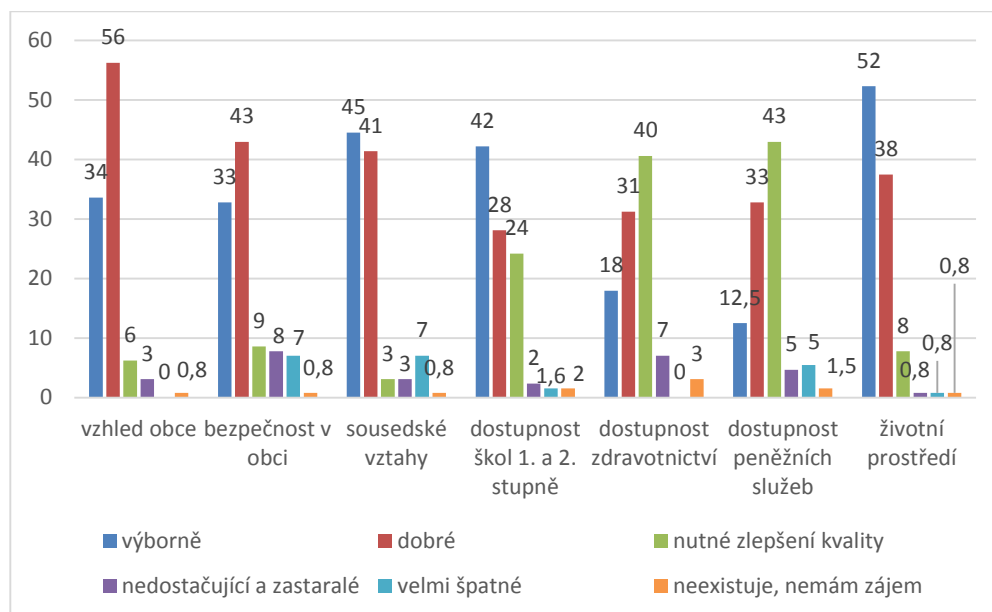
Jak bylo již zmíněno, mnohým obcím chybí vybavenost především v oblasti zdravotnictví a dostupnosti peněžních služeb, není tedy překvapením, že nejvíce by lidé ocenili jejich zkvalitnění a dostupnost. Podle autorky je to největší problém především pro starší občany, kteří často nemají svá auta, nebo již nejsou zdravotně způsobilí k jejich užívání, jsou tedy odkázáni za těmito službami dojíždět autobusy či vlaky jejichž spoje mnohdy nejsou ideální. Pokud tito občané nejsou schopni se kvůli svému zdravotnímu stavu sami přepravovat hromadnou dopravou, bývají často odkázáni na pomoc druhých.

Graf č. 7: Technická vybavenost obcí (v %)⁸⁴

⁸⁴ Vlastní výzkum.

Graf č. 8: Občanská vybavenost obcí (v %)⁸⁵

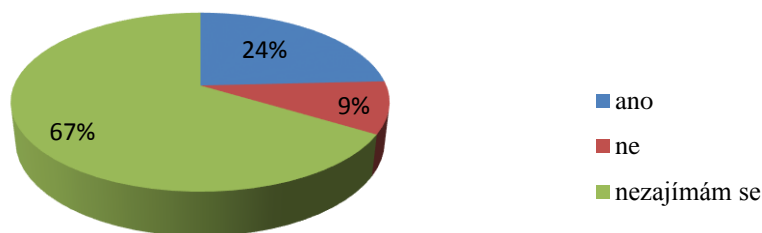
Otázka č. 8: Jak jste spokojeni s politickou situací v obci?

Respondenti byli dotazováni na to, jak jsou spokojeni s politickou situací v jejich obci. Odpovědi vybírali ze tří možností, a to buď ano, ne, nezajímám se. Většina obyvatel (67 %) odpověděla, že se o politickou situaci v obci nezajímá. Respondenti (24 %), kteří uvedli, že jsou s politickou situací v obci spokojeni, uváděli jako svůj důvod nejčastěji kvalitní informovanost ze strany obce, pohodové prostředí a celkově dobře fungující obec. Ti, co uvedli, že s politickou situací v obci spokojeni nejsou (9 %) nejčastěji ve svých odpovědích vytykali představitelů obcí jejich nečinnost a využívání funkcí ve svůj prospěch.

Je zajímavé, že lidé si často stěžují, uvádějí, že by v různých oblastech ve své obci uvítali zlepšení a přitom se nezajímají o politickou situaci v jejich obcích. Lidé by se více o tuto situaci měli zajímat, měli by podporovat „své oblíbence“, účastnit se voleb a například veřejných zasedání zastupitelstva, protože jen tak mohou více proniknout do této problematiky, mohou se více angažovat v různých oblastech a je pravděpodobné, že pokud oni podpoří své zastupitele, tak právě tito zastupitelé pak budou hájit jejich zájmy.

⁸⁵ Vlastní výzkum.

Graf č. 9: Spokojenost obyvatel s politickou situací v jejich obci⁸⁶

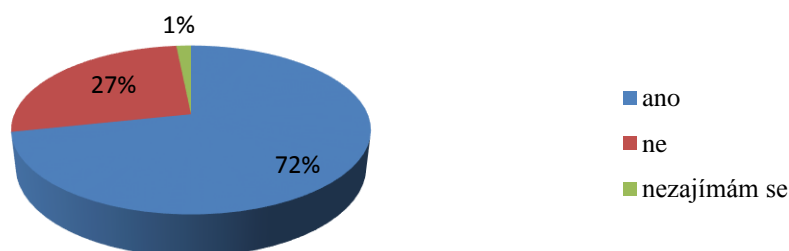

Otázka č. 9: Jste spokojeni s nabídkou kulturního vyžití v obci?

Dle výzkumu je převážná většina obyvatel (72 %) s kulturním vyžitím v jejich obci spokojena. Nespokojených obyvatel je 27 %. Uvedli, že nabídka akcí neodpovídá jejich věku. Tento problém se týká zejména mladších obyvatel v předproduktivním věku. Někteří lidé (1 %) uvedli, že se o tuto problematiku nezajímají, protože se žádných kulturních akcí v obci nezúčastňují.

Problém kulturního vyžití se týká především mladých lidí, zejména studentů, kteří musejí za zábavou dojíždět do větších měst. Podle autorky je největší problém v mladých lidech samých, protože jsou často nečinní v podílení se na veškerých akcí v jejich obcích, málo se projevují a málo propagují své zájmy a nebaví je vynakládat své úsilí, aby například sami nějaké kulturní akce vytvářeli nebo se na nich podíleli, tak jako to dělá předchozí generace „našich rodičů“.

Graf č. 10: Spokojenost obyvatel s nabídkou kulturního vyžití v obci⁸⁷

⁸⁶ Vlastní výzkum.

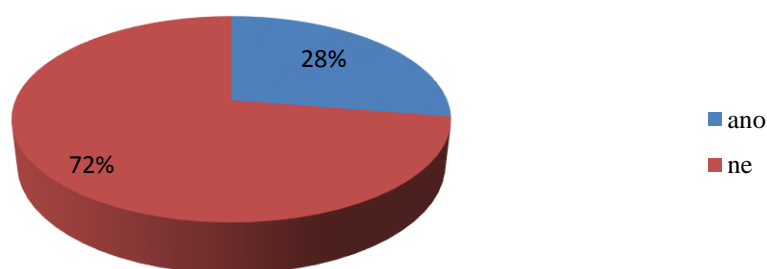
⁸⁷ Vlastní výzkum.

Otázka č. 10: Podílíte se na rozvoji obce?

Jedna z dalších otázek se týkala aktivity obyvatel v oblasti rozvoje obce. Na rozvoji obce se podílí pouze 28 % respondentů. Jsou mezi nimi členové rady města, místní podnikatelé a živnostníci a lidé, kteří se aktivně zapojují do organizování různých společenských událostí. Celých 72 % obyvatel odpovědělo, že se na rozvoji obce nijak nepodílí, protože na to nemají čas, jsou zdravotně omezeni nebo je to nebaví.

Tato otázka úzce souvisí s tou předchozí, dnešní generace je nečinná, nemá zájem o podílení se na rozvoji obce v jakémkoliv směru, snad kdyby se lidé více začali zajímat o dění v jejich obci, byli by i více spokojeni. S touto otázkou souvisí i to, že lidé často dojíždí do svých zaměstnání, tráví na cestách mnoho času a pak jim nezbývá tolik času na veřejné aktivity.

Graf č. 11: Podíl obyvatel na rozvoji obce⁸⁸

Otázka č. 11: Co myslíte, že by zlepšilo situaci v obci?

Respondenti odpovídali na otázku týkající se zlepšení situace v obci, kde v každé oblasti uváděli sílu jejich preference. Zajímalo nás názor týkající se posílení v oblasti živnostenské činnosti, v oblasti služeb, v posílení dopravní obslužnosti, činností tradičního charakteru, zemědělství a v posílení cestovního ruchu.

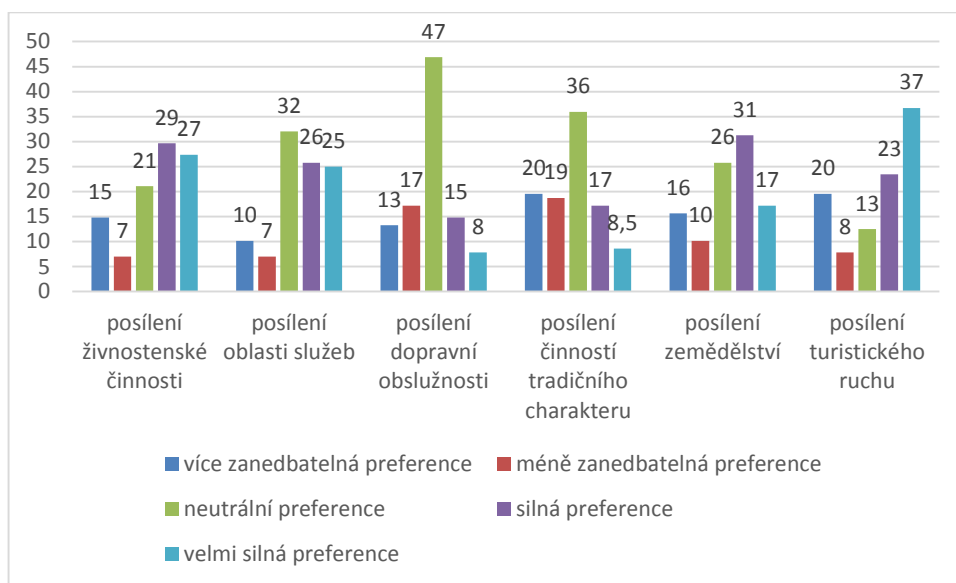
Ve svých odpovědích respondenti uváděli jako nejefektivnější zlepšení situace v oblasti posílení turismu, služeb a v posílení živnostenské činnosti. Posílení živnostenské činnosti (podnikání) by uvítalo 48 % respondentů, posílení služeb 51 % a posílení cestovního ruchu 60 % dotazovaných. Nejvíce neutrálních preferencí získalo posílení v oblasti dopravní obslužnosti 47 % a v posílení činností tradičního charakteru 36 %. Posílení zemědělství získalo také silné preference, celkem 48 %.

Z této otázky vyplývá, že i samotní obyvatelé a představitelé měst a obcí spatřují velký potenciál v rozvoji cestovního ruchu, tedy v posílení turismu. Je pravděpodobné, že lidé by se za podpory města rádi nějakým způsobem podíleli na rozvoji v této oblasti.

⁸⁸ Vlastní výzkum.

Tento rozvoj by mohl ve spolupráci s místními obyvateli posílit i malé a střední podnikání. Lidé by mohli využít svých znalostí a vědomostí o regionu a přispět tím nabídkou služeb v turismu, ať už jde o služby v oblasti stravování, ubytování nebo například v budování nových atraktivit pro turisty spojených například s činností tradičního charakteru, jako je například zemědělství nebo rybníkářství.

Graf č. 12: Názor obyvatel na zlepšení situace v obci (v %)⁸⁹

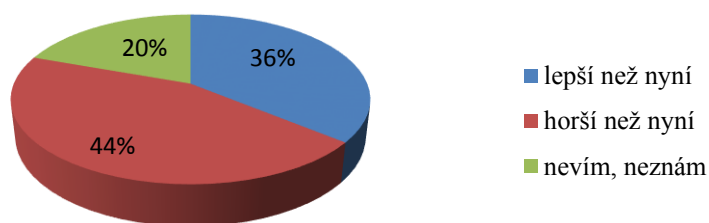
Otázka č. 12: Jak hodnotíte ekonomickou situaci obyvatel obce před rokem 1989?

Obyvatelé vybraného regionu odpovídali na otázku, jaká byla jejich ekonomická situace před rokem 1989. Větší procento obyvatel (44 %) hodnotí ekonomickou situaci před rokem 1989 jako horší než nyní, 36 % respondentů ji hodnotí jako lepší než nyní a zbylých 20 % obyvatel na tuto otázku nedokáží odpovědět, protože tu dobu neznají nebo ji ještě nedokázali vnímat z tohoto pohledu.

Z pohledu autorky tuto dobu nemohou ohodnotit především mladiství občané, protože v ní sami nežili, nebyli její ekonomickou součástí a znají jí tedy pouze z vyprávění od svých rodičů či prarodičů. Mezi obyvatele, podle kterých byla ekonomická situace před rokem 1989 lepší než nyní, patří zejména starší generace, která dokáže nejlépe posoudit „obě strany“, protože většina z nich byla ekonomicky aktivní před i po roce 1989.

⁸⁹ Vlastní výzkum.

Graf č. 13: Hodnocení ekonomické situace před rokem 1989⁹⁰

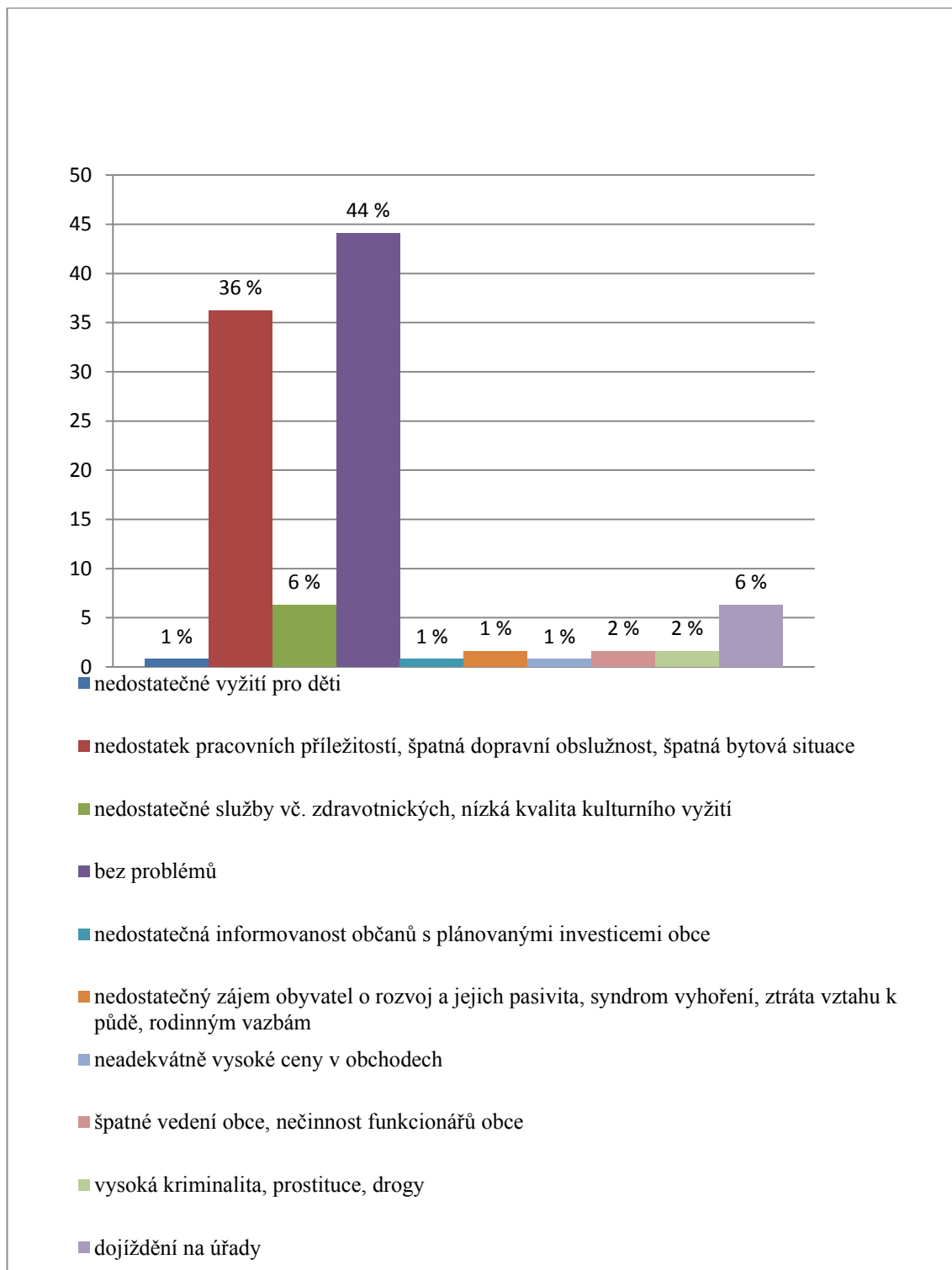
Otázka č. 13: Hlavní problémy lokality...

Respondenti odpovídali i na otázku, v čem spatřují hlavní problémy lokality. Jednalo se hlavně o problematiku nedostatečného vyžití pro malé děti, nedostatku pracovních míst, služeb a špatné dopravní obslužnosti. Celkem 44 % obyvatel hodnotí situaci v obci jako bezproblémovou. V nedostatku pracovních míst, špatné dopravní obslužnosti a špatné bytové situaci vidí největší problém 36 % obyvatel. Celkem 12 % respondentů si myslí, že největší problém souvisí s nedostatkem služeb v obci a příliš vysokými cenami v místních obchodech.

Z otázky je zřejmé to, co vyplynulo z předchozích odpovědí, obyvatelům v novohradském regionu chybí především kvalitní dopravní obslužnost a občanská vybavenost obcí. Lidé jsou si nedostatků ve svých obcích vědomi, ale často pro to sami nic nedělají. Snad již zmíněná aktivizace lidí pomocí veřejných schůzí z iniciativy představitelů měst by napomohla k tomu, aby lidé začali více vyjadřovat svou nespokojenost a své názory.

⁹⁰ Vlastní výzkum.

Graf č. 14: Hlavní problémy lokality⁹¹

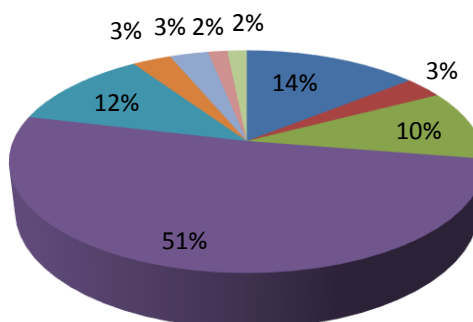
⁹¹ Vlastní výzkum.

Otázka č. 14: Co byste zde v obci rád změnili?

Na základě předchozí otázky byli respondenti dotazováni na to, co by v obci rádi změnili. Podle výzkumu 51 % respondentů nemá zájem o nějakou změnu týkající se jejich obce. Pro výstavbu veřejných zařízení pro děti a dospělé je 14 % obyvatel, služby a kulturní vyžití by rádo změnilo 12 % dotázaných a 10 % obyvatel by uvítalo zvýšení pracovních příležitostí.

Je překvapující, že více než 50 % respondentů odpovědělo, že neví, co by ve své obci rádi změnili. Přitom z předchozích otázek jasně vyplývá, že téměř každý obyvatel je s něčím nespokojený. Lidé jsou v přístupu k problémům značně laxní a snad jen iniciativa ze stran obcí by mohla své obyvatele motivovat k větší aktivitě.

Graf č. 15: Návrhy na změny v obci⁹²

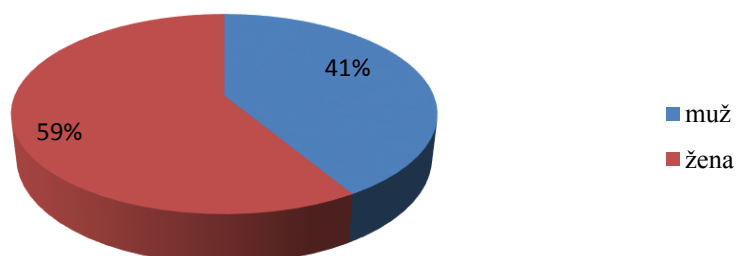
- výstavba zařízení pro děti i dospělé (hřiště, koupaliště), více parkovacích ploch
- výstavba sociálních bytů, opravy komunikací
- zvýšení pracovních příležitostí
- nic, nevím
- zlepšení služeb (výstavba obchodů) a kulturního vyžití (chybí kino, sportovní zařízení)
- zvýšení úrovně komunikace s úřady, mezi lidmi
- zlepšení dopravní obslužnosti a zdravotnictví, větší podpora místních částí obcí
- návrat k tradičnímu způsobu života v obci
- snížení kriminality

⁹² Vlastní výzkum.

Otázka č. 15: Jaké je Vaše pohlaví?

Mezi respondenty bylo více žen než mužů. Žen bylo celkem 59 % a mužů 41 %.

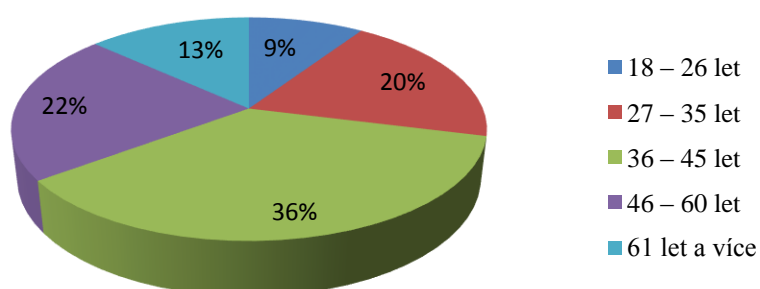
Graf č. 16: Pohlaví respondentů⁹³

Otázka č. 16: Jaký je Váš věk?

Dle věku byli respondenti rozděleni do pěti kategorií, aby bylo zcela jasné jejich postavení na trhu práce.

Graf č. 17: Věkové složení respondentů⁹⁴

⁹³ Vlastní výzkum.

⁹⁴ Vlastní výzkum.

Závěr

Cílem bakalářské práce bylo provést výzkum s cílem získání základní socio-ekonomické charakteristiky obyvatel novohradského regionu. Dále bylo šetření zaměřeno na získání názorů obyvatel na udržitelnost trvalého života v obcích, na hospodářskou slabost obcí, na příčiny a projevy hospodářské slabosti obcí a na možnosti zlepšení současné hospodářské situace obcí.

Z provedeného výzkumu vyplývá, že obyvatelé novohradského regionu jsou se svým životem v obci převážně spokojeni (více než 80%). Většina těchto obyvatel má dlouhodobé zaměstnání nebo samostatně podnikají (62 %). Tito obyvatelé mají svou práci buď v obci, nebo jejím blízkém okolí a nemusejí tedy dojíždět do vzdálenějších měst. Lze říci, že tento fakt významně přispívá ke kladnému hodnocení kvality života v jejich obci. Mezi respondenty byla však i 4 % nezaměstnaných obyvatel. V oblasti občanské a technické vybavenosti by místní obyvatelé uvítali zkvalitnění místních komunikací (39 %), lepší dopravní obslužnost (47 %) a více než 40 % obyvatel by uvítalo lepší dostupnost veřejných institucí, jako jsou například úřady nebo zdravotnická zařízení. S dostupností mateřských a základních škol jsou občané také převážně spokojeni (70 %), ale za vyšším vzděláním musejí studenti dojíždět do větších měst. Nejvíce jsou lidé spokojeni s kvalitou životního prostředí, vzhledem jejich obce, jejich bezpečností a sousedskými vztahy. S kulturním vyžitím jsou v obcích spokojeni převážně lidé starší generace, mladší lidé, především studenti, za kulturou dojíždějí do větších měst.

Pro autorku bylo největším překvapením to, že se občané téměř nezajímají o politické dění a politickou situaci v jejich obci. Nespokojenost těchto obyvatel často koresponduje s jejich nečinností a převládá u nich apatie v důsledku názoru, že oni sami nemohou nic změnit. Přitom je pravděpodobné, že kdyby více podporovali své zastupitele, tak právě tito zastupitelé by poté podporovali a hájili jejich zájmy. V obcích by se měly více prohloubit vztahy mezi obyvateli a představiteli těchto měst a obcí. V tomto ohledu spatřuje autorka výhodu malých obcí, kde je tato spolupráce obyvatel a představitelů pravděpodobnější než ve větších městech.

Jedním z hlavních problémů regionu je podle autorky malý hospodářský rozvoj, který byl v minulosti minimalizován z důvodu blízkosti státních hranic s Rakouskem. Tento fakt sice nepřinesl regionu hospodářský rozvoj, ale přispěl k udržení a ochraně

krajiny a příroda zde není tolik zatížena ekologickými problémy, z pohledu autorky má tedy region nejlepší předpoklady pro rekreaci a rozvoj cestovního ruchu.

Oblast Novohradských hor je ve srovnání s ostatními regiony Jihočeského kraje málo propagovaná. Například ve srovnání se sousední Šumavou vychází o propagaci regionu nízký počet publikací, turistických průvodců i turistických map. Podle autorky je území Novohradska vhodné především pro pobytové aktivní rekreace se zaměřením na turistiku, cykloturistiku nebo například rybolov. V oblasti vzniklo i mnoho naučných stezek, které zvou návštěvníky k poznání přírodních i kulturních hodnot této vlasti.

Co se týče služeb poskytovaných v oblasti cestovního ruchu, tak z nabídky ubytování převládají soukromé apartmány či penziony, které ve velké míře vlastní místní obyvatelé a jsou tedy přínosem pro rozvoj malého a středního podnikání. Přibývá i nabídek ubytování v soukromých hájenkách, chalupách a dalších typických obydlí, což může být lákavé především pro návštěvníky z větších krajských měst, kteří touží po poznání života na venkově. Místní obyvatelé by mohli využít těchto možností a mohli by se pokusit například o rozvoj agroturistiky, která se stává více a více oblíbenou právě mezi lidmi z větších měst.

Obyvatelé a představitelé měst a obcí si potenciál svého regionu uvědomují, roste zde snaha o lepší propagaci regionu a zvyšuje se i podpora malého a středního podnikání. Dle autorky je podpora místních podnikatelů důležitá především ze strany obcí, které by tyto podnikatele a jejich nabídku služeb měly propagovat například reklamou na svých webových stránkách a měly by se pro ně snažit vytvářet dobré podmínky.

Rozvoj cestovního ruchu by mohl regionu přinést nové pracovní příležitosti a mohla by se tím snížit míra nezaměstnanosti, která v obcích novohradského regionu dosahuje 5 až 10 %. Na trhu práce se většina podnikatelských subjektů pohybuje v oblasti zemědělství, průmyslu nebo stavebnictví a převládají zde pracovní příležitosti spíše pro muže než pro ženy.

Podle autorky by k rozvoji regionu přispělo i posílení tradiční hospodářské činnosti v oblasti zemědělství, a protože má podle autorky novohradský region jasnou perspektivu trvale udržitelného rozvoje cestovního ruchu, tak s cílem tohoto rozvoje by se mohlo využít například spojení těchto dvou oblastí a to například ve smyslu propojení zemědělské činnosti s jinou nezemědělskou činností, jako je např. agroturistika, cykloturistika nebo hipoturistika.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. BINEK, J., et al. *Obce a regiony versus podnikatelé*. Brno : GaREP, 2011. 120 s. ISBN 978-80-905139-0-7.
2. BINEK, J., et al. *Rozvojové možnosti obcí*. Brno : GaREP, 2010. 52 s. ISBN 978-80-87147-29-0.
3. BINEK, J., et al. *Synergie ve venkovském prostoru - Paradoxy rozvoje venkova*. Brno : GaREP, 2011. 64 s. ISBN 978-80-904308-6-0.
4. BINEK, J., et al. *Venkovský prostor a jeho oživení*. 1. vyd. Brno : Georgetown, 2007. 140 s. ISBN 80-251-19-5.
5. BLAŽEK, J., UHLÍŘ, D. *Teorie regionálního rozvoje*. Praha : Karolinum, 2002. 211 s. ISBN 80-246-0384-5.
6. DUŠEK, J. *Faktory regionálního růstu a rozvoje*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2010. 294 s. ISBN 978-80-86708-94-2.
7. HOLEČEK, J., et al. *Obec a její rozvoj v širších souvislostech*. Brno : GaREP, 2009. 98 s. ISBN 978-80-904308-2-2.
8. KOLEKTIV AUTORŮ. *Novohradské hory a podhůří*. Praha : Baset, 2006. 847 s. ISBN 80-7340-091-X.
9. KOLEKTIV AUTORŮ. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. 4. vyd. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2004. 455 s. ISBN 80-86473-80-5.
10. *Postavení venkova v Jihočeském kraji*. České Budějovice : Český statistický úřad, 2009. 181 s. ISBN 978-80-250-1935-1.
11. *Regionální disparity*. Ostrava : Technická Univerzita, Ekonomická fakulta, 2007. č. 1, 236 s. ISSN 1802-9450.
12. *Regiony Jihočeský kraj a Mühlviertel - partneři spolupráce v oblasti malého a středního podnikání*. České Budějovice : Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zemědělská fakulta, 2003. 121 s. ISBN 80-7040-640-2.
13. RENÖCKL, H., MACHULA, T. *Region budoucnosti Jižní Čechy - střední Evropa*. České Budějovice : Teologická fakulta Jihočeské univerzity, 2004. 309 s. ISBN 80-7040-665-8.
14. STEJSKAL, J., KOVÁRNÍK, J. *Regionální politika a její nástroje*. Praha : Portál, 2009. 216 s. ISBN 978-80-7367-588-2.

15. SVOBODOVÁ, H., et al. *Synergie ve venkovském prostoru*. Brno : GaREP, 2011. 114 s. ISBN 978-80-904308-8-4.
16. WOKOUN, R. *Česká regionální politika v období po vstupu do Evropské unie*. Praha : Oeconomica, 2003. 326 s. ISBN 80-245-0517-7.
17. WOKOUN, R., et al. *Regionální rozvoj a jeho management v České republice*. Praha : Oeconomica, 2007. 244 s. ISBN 978-80-245-1301-0.
18. WOKOUN, R., et al. *Základy regionálních věd a veřejné správy*. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2001. 477 s. ISBN 978-80-7380-304-9.
19. WOKOUN, R. *Strukturální fondy a obce I*. Praha : Aspi, 2006. 146 s. ISBN 80-7357-138-2.

Elektronické zdroje

1. *Euroregiony v České republice - komparativní analýza* [online]. Praha : Vysoká škola ekonomická v Praze, Fakulta mezinárodních vztahů, 2009 [cit. 2013-11-11]. Dostupné z WWW: <<http://www.vse.cz/se/abstrakt.php?IDcl=63>>.
2. *Demografický vývoj* [online]. České Budějovice : Český statistický úřad, 2013 [cit. 2013-12-29]. Dostupné z WWW: <[http://www.czso.cz/x/redakce.nsf/i/zakladni_tendence_demografickeho_socialniho_a_ekonomickeho_vyvoje_jihoceskeho_kraje_v_roce_2012/\\$File/JHC_2012.pdf](http://www.czso.cz/x/redakce.nsf/i/zakladni_tendence_demografickeho_socialniho_a_ekonomickeho_vyvoje_jihoceskeho_kraje_v_roce_2012/$File/JHC_2012.pdf)>.
3. *Horní Stropnice* [online]. Města, obce a vesnice v ČR, 2013 [cit. 2013-12-29]. Dostupné z WWW: <<http://obce-mesta.info/obec.php?id=Horni-Stropnice-544515>>.
4. *Kooperativní rozvoj lokalit v příhraničí* [online]. České Velenice : Jihočeská hospodářská komora, 2013 [cit. 2011-11-14]. Dostupné z WWW: <http://www.jhk.cz/data/dokumenty/Oborova_sdruzeni/Stavebnictvi/Projekty/Rozvoj_lokalit/ceske%20velenice.pdf>.
5. *Méně příznivé zemědělské oblasti (LFA) v Jihočeském kraji* [online]. České Budějovice : Český statistický úřad, 2012 [cit. 2013-2-7]. Dostupné z WWW: <http://csugeo.i-server.cz/csu/2006edicniplan.nsf/krajkapitola/13-3106-06-v_letech_2000_az_2005-700>.
6. *Metodika stanovení méně příznivých oblastí (LFA)* [online]. Praha : Ministerstvo zemědělství ČR, 2013 [cit. 2013-11-11]. Dostupné z WWW: <http://www.uzei.cz/data/usr_001_cz_soubory/metodika_lfa.pdf>.

7. *Městská a obecní statistika* [online]. České Budějovice : Český statistický úřad, 2013 [cit. 2013-12-29]. Dostupné z WWW: <<http://vdb.czso.cz/mos/okres.jsp?k=CZ0311>>.
8. *Národní strategický plán rozvoje venkova ČR na období 2007-2013* [online]. Praha : Ministerstvo zemědělství ČR, 2013. s. 6. [cit. 2013-11-11]. Dostupné z WWW: <http://eagri.cz/public/web/file/26839/Narodni_strategicky_plan_rozvoje_venkova.pdf>.
9. *Nové Hrady* [online]. Města, obce a vesnice v ČR, 2013 [cit. 2013-12-29]. Dostupné z WWW: <<http://www.obce-mesta.info/obec.php?id=Nove-Hrady-544868>>.
10. *Počet obyvatel v Jihočeském kraji 31. 12. 2012* [online]. České Budějovice : Český statistický úřad, 2013 [cit. 2014-03-15]. Dostupné z WWW: <http://www.cbudejovice.czso.cz/x/redakce.nsf/i/pocet_obyvatel_v_obcich_jihoceskeho_kraje>.
11. *Proč to děláme* [online]. Ledenice : Silva Nortica Run, 2009 [cit. 2011-11-14]. Dostupné z WWW: <<http://www.silvarun.eu/?lg=cz&str=27&id=107&n=proc-to-delame>>.
12. *Přeshraniční impulsní centrum* [online]. České Velenice : Město České Velenice, 2011 [cit. 2011-11-14]. Dostupné z WWW: <<http://www.velenice.cz/?c=centrum&id=preshranicni-impulzni-centrum>>.
13. *Regionální operační program Jihozápad* [online]. České Budějovice : Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2011 [cit. 2014-3-15]. Dostupné z WWW: <<http://www.rr-jihozapad.cz/?menu=rop-jihozapad>>.
14. *Sociální vývoj* [online]. České Budějovice : Český statistický úřad, 2013 [cit. 2013-12-29]. Dostupné z WWW: <[http://www.czso.cz/x/redakce.nsf/i/zakladni_tendence_demografickeho_socialniho_a_ekonomickeho_vyvoje_jihoceskeho_kraje_v_roce_2012/\\$File/JHC_2012.pdf](http://www.czso.cz/x/redakce.nsf/i/zakladni_tendence_demografickeho_socialniho_a_ekonomickeho_vyvoje_jihoceskeho_kraje_v_roce_2012/$File/JHC_2012.pdf)>.
15. *Socio-ekonomická studie možných dopadů vyhlášení Chráněné krajinné oblasti Novohradské hory na zájmový region-Sídelní charakteristika* [online]. České Budějovice : LesInfo CZ, 2013 [cit. 2013-12-29]. Dostupné z WWW: <http://www.lesinfo.cz/studienh/hl/14_sidel.pdf>.
16. *Současnost* [online]. Benešov nad Černou, 2013 [cit. 2013-12-29]. Dostupné z WWW: <<http://benesovnc.cz/index.php?id=&site=soucasnost>>.

17. *Současnost* [online]. Pohorská Ves, 2013 [cit. 2013-12-29]. Dostupné z WWW: <<http://pohorskaves.cz/soucastnost/d-1023/p1=1003>>.
18. *Statistiky nezaměstnanosti z územního hlediska* [online]. Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, 2011 [cit. 2014-03-16]. Dostupné z WWW: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem/?_piref37_240429_37_240428_240428.next_page=%2Findex.do&_piref37_240429_37_240428_240428.statse=2000000000011&_piref37_240429_37_240428_240428.statsk=2000000000013&_piref37_240429_37_240428_240428.send=send&_piref37_240429_37_240428_240428.stat=2000000000053&_piref37_240429_37_240428_240428.obdobi=G&_piref37_240429_37_240428_240428.rok=2011&_piref37_240429_37_240428_240428.uzemi=110000&ok=Vybrat>. *Strategie regionálního rozvoje 2007-2013* [online]. Praha : Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2006 [cit. 2013-11-11]. Dostupné z WWW: <<http://www.mmr.cz/index.php?show=001024004000>>.
19. *Strategie regionálního rozvoje České republiky pro léta 2007-2013* [online]. Praha : Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2013 [cit. 2013-11-11]. Dostupné z WWW: <<http://www.mmr.cz/cs/Podpora-regionu-a-cestovni-ruch/Regionalni-politika/Koncepce-Strategie/Strategie-regionalniho-rozvoje-Ceske-republiky>>.
20. *Založení hospodářské platformy* [online]. Jindřichův Hradec : Euregio Silva Nortica [cit. 2011-11-14]. Dostupné z WWW: <<http://www.silvanortica.com/cs/section-23/zalozeni-hospodarske-platformy-ersn.htm?sub=6>>.
21. *Základní informace* [online]. Dolní Dvořiště, 2013 [cit. 2013-12-29]. Dostupné z WWW: <<http://dolnidvoriste.cz/zakladni-informace/d-2250/p1=2212>>.
22. *Základní informace* [online]. Malonty, 2013 [cit. 2013-12-29]. Dostupné z WWW: <<http://obecmalonty.cz/index.php?nid=6380&lid=cs&oid=973882>>.
23. *Základní informace o ERSN* [online]. Jindřichův Hradec : Euregio Silva Nortica [cit. 2014-3-14]. Dostupné z WWW: <<http://www.silvanortica.com/cs/section-1/zakladni-informace-o-ersn.htm?sub=2>>.
24. *Základní údaje o městě Borovany* [online]. Borovany, 2013 [cit. 2013-12-29]. Dostupné z WWW: <<http://borovany-cb.cz/demograficke-udaje/d-105950/p1=3231>>.
25. *Žár* [online]. Města, obce a vesnice v ČR, 2013 [cit. 2013-12-29]. Dostupné z WWW: <<http://obce-mesta.info/obec.php?id=Zar-545376>>.

Ostatní zdroje

V bakalářské práci byly dále využity tyto zdroje:

1. HÁJKOVÁ, J. *Udržitelný cestovní ruch na Novohradsku*. České Budějovice, 2011. Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Fakulta ekonomická, Katedra obchodu a cestovního ruchu. Vedoucí diplomové práce : Mgr. Vladimír Dvořák.
2. HANUSOVÁ, L. *Přeshraniční impulsní centra v Jihočeském kraji a jejich role při podpoře malého a středního podnikání v pohraničí*. České Budějovice, 2012. Bakalářská práce. Vysoká škola evropských a regionálních studií, Management a marketing služeb. Vedoucí bakalářské práce : Ing. Jiří Dušek Ph.D.
3. HAUPTMANNOVÁ, V. *Regionální rozvoj a propagace cestovního ruchu na Příbramsku*. České Budějovice, 2013. Bakalářská práce. Vysoká škola evropských a regionálních studií, Regionální studia. Vedoucí bakalářské práce : Ing. Jiří Dušek, Ph.D.
4. KOCÁBKOVÁ, L. *Vývoj regionálních disparit na úrovni České republiky*. Pardubice, 2011. Diplomová práce. Univerzita Pardubice, Fakulta ekonomicko-správní. Vedoucí diplomové práce : Ing. Martin Maštálka, Ph.D.
5. LOSENICKÁ, M. *Využití statistických metod při diagnostice regionálních dat ve vybraném regionu*. České Budějovice, 2009. Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Ekonomická fakulta, Katedra aplikované matematiky a informatiky. Vedoucí diplomové práce : Prof. RNDr. Anna Čermáková, CSc.

Seznam map, tabulek a grafů

Seznam map

Mapa č. 1: Méně příznivé oblasti Jihočeského kraje	28
Mapa č. 2: Orientační mapa Novohradských hor	36

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Růst obyvatel vybraných obcí novohradského regionu	31
Tabulka č. 2: Počet podnikatelských subjektů ve vybraných obcích v roce 2013	32
Tabulka č. 3: Nejvýznamnější zaměstnavatelé	35

Seznam grafů

Graf č. 1: Délka života obyvatel v obci	38
Graf č. 2: Nejvyšší stupeň vzdělání obyvatel	38
Graf č. 3: Ekonomická situace obyvatel	39
Graf č. 4: Hodnocení ekonomické situace obyvatel	40
Graf č. 5: Dojezdová vzdálenost zaměstnání	41
Graf č. 6: Úvaha o odstěhování se z obce	41
Graf č. 7: Technická vybavenost obcí	43
Graf č. 8: Občanská vybavenost obcí	44
Graf č. 9: Spokojenost obyvatel s politickou situací v jejich obci	45
Graf č. 10: Spokojenost obyvatel s nabídkou kulturního vyžití v obci	45
Graf č. 11: Podíl obyvatel na rozvoji obce	46
Graf č. 12: Názor obyvatel na zlepšení situace v obci	47
Graf č. 13: Hodnocení ekonomické situace před rokem 1989	48
Graf č. 14: Hlavní problémy lokality	49
Graf č. 15: Návrhy na změny v obci	50
Graf č. 16: Pohlaví respondentů	51
Graf č. 17: Věkové složení respondentů	51

Přílohy

Příloha č. I: Dotazník pro obyvatele novohradského regionu⁹⁵

DOTAZNÍK PRO OBYVATELE NOVOHRADSKÉHO REGIONU

Vážení respondenti,

v rámci výzkumu regionálního rozvoje a kvality života obyvatel novohradského regionu bychom rádi znali váš názor na současnou úroveň obce, ve které žijete. Výsledky tohoto anonymního průzkumu budou poskytnuty příslušným municipalitám a zároveň poslouží i jako podklad pro zpracování závěrečné práce studentky Vysoké školy evropských a regionálních studií, o.p.s.

Děkujeme za váš čas.

1. Jak dlouho již žijete v obci?

(V případě odpovědi č. 8 respondent již dále nevyplňuje)

☐ méně než rok	☐ více jak 10 let
☐ více než 1 rok	☐ celý život
☐ více než 3 roky	☐ jsem rekreantem
☐ více jak 5 let	☐ nežiji v této obci

2. Jaký je Váš nejvyšší stupeň vzdělání?

☐ základní	☐ středoškolské
☐ vyučen (-a)	☐ vyšší odborné
☐ vyučen (-a) s maturitou	☐ vysokoškolské

3. Jaká je Vaše současná ekonomická situace?

☐ nezaměstnaný (-á)	☐ student
☐ zaměstnaný (-á)	☐ OSVČ
☐ mateřská (rodičovská) dovolená	☐ invalidní důchodce
☐ v domácnosti	☐ starobní důchodce

4. Jak hodnotíte svou dosavadní ekonomickou situaci?

☐ velmi dobrá	☐ velmi špatná
☐ dobrá	☐ špatná s tendencí zlepšit se
☐ špatná	☐ špatná s tendencí zhoršit se

⁹⁵ Vlastní zpracování.

5. V jaké dojezdové vzdálenosti je Vaše zaměstnání či škola?

- nedojíždím nad 30 km
 do 30 km

6. Uvažujete v současné době o odstěhování se z obce?

- ano, protože:
 ne, protože:

7. Jak jste spokojeni s občanskou a technickou vybaveností Vaší obce?

(ohodnoťte od 1 do 6, přičemž 1 – výborně, 2 – dobré, 3 – nutná modernizace, 4- nedostačující a zastaralé, 5 – velmi špatné, 6 – neexistuje, nemám zájem)

☐ kvalita komunikací v obci	☐ bezpečnost v obci
☐ osvětlení	☐ sousedské vztahy
☐ vodovod	☐ dostupnost škol I. a II. stupně
☐ kanalizace	☐ dostupnost zdravotnictví
☐ plynofikace	☐ dostupnost peněžních služeb
☐ vzhled obce	☐ životní prostředí

8. Jste spokojen (-a) s politickou situací v obci?

- ano, protože:
 ne, protože:
 nezajímám se

9. Jste spokojen (-a) s nabídkou kulturního vyžití v obci?

- ano, navštěvuji/účastním se:
 ne, protože:

10. Podílíte se na rozvoji obce?

- ano, jak:
 ne, protože:

11. Co myslíte, že by zlepšilo situaci v obci?
(ohodnoťte od 1 do 5, přičemž 1 – zanedbatelná preference, 5 – velmi silná preference)

- posílení živnostenské činnosti
- posílení oblasti služeb
- posílení dopravní obslužnosti
- posílení činností tradičního charakteru
- posílení zemědělství
- posílení turistického ruchu
- jiné:

12. Jak hodnotíte ekonomickou situaci obyvatel obce před rokem 1989?

- lepší než nyní
- horší než nyní

13. V čem spatřujete hlavní problém lokality, ve které žijete? (vypište):

.....

14. Co byste zde v obci rád změnil (-a)? (vypište):

.....

15. Jaké je Vaše pohlaví?

- muž
- žena

16. Jaký je Váš věk?

- 18 – 26 let
- 26 – 35 let
- 36 – 45 let
- 46 – 60 let
- 61 let a více